

VALAŠTIANSKY hlasník

ročník IX. ● číslo 6 ● december 2011

Z OBSAHU VYBERÁME:

- Nové tablo na obecnom úrade
- Ako vznikla dychovka vo Valaskej
- DHZ hodnotil svoju činnosť
- OFK Slovan prezimuje na čele tabuľky

Koniec roka

Blíži sa koniec roka.. Nestačíme sa spamätat z toho predchádzajúceho a už nám klope na dvere. „Ako rýchlo znova prišiel.“ Povie si každý človek a začína sa predvianočný zhon. Všetko začína prvou Adventnou nedeľou. Advent nás upozorňuje, aby sme sa v tom strašnom zhone aspoň na chvíľu zastavili, bilancovali doterajšie úspechy i neúspechy osobné aj rodinné a snažili sa k svojim blízkym správať lepšie, než doteraz. Ak to dokážeme, nie je čo riešiť. Ešte som nestretol nikoho, kto by sa hneval, že sa k nemu chceme správať krajšie. Maximálne sa prekvapene zatvári a možno si z toho aj on vezme príklad. Bolo by milé, keby sa to stalo nákazlivé, nie?

Predĺžená jeseň nám pomohla nielen v záhradných prácach, ale aj v úpravách okolia domov a hlavne našej obce. Koncom novembra skončil projekt protipovodňovej aktivity, v rámci ktorej sme vyčistili a upravili kritické miesta potenciálneho zaplávovania príválovými dažďami. Pustili sme sa do výstavby klziska, no moderná legislatíva trochu zbrzdila začiatok prác a v tomto roku ostane len pripravená plocha pre mantinely, ktoré namontujeme až začiatkom budúcej jari.

Záver jesene sme si spríjemnili tak, ako každý rok kultúrnou jeseňou so zaujímavým programom. Po Mikulášskych darčekom ostáva už len pár dní a prídu Vianoce. Čas oddychu a rodinnej pohody, rozžiarených detských očí z radosti, aké budú tento rok darčeky.

Posledné číslo nášho dvojmesačníka v tomto roku uzavriem vinšom: Vianočný stromček už v izbe svieta, tešia sa dospelí, tešia sa deti. Nech sú tieto sviatky plné radosti, a navždy Vás obídu všetky starosti.

Šťastné a veselé Vianoce a šťastný nový rok 2012 vám želá

*Ing. Juraj Uhrin
starosta obce Valaská*

Suchá dolina vo Valaskej.
foto: Tomáš Havrila

Ako prežijeme advent, také budú aj Vianoce

Už je tu december, mesiac adventný, ale aj vianočný. Jedno je isté: ako prežijeme advent, také budú aj Vianoce. V advente máme pracovať na svojom zošľachtení. Božie slovo nás k tomu vyzýva: „Každá dolina nech sa zdvihne a každý vrch a kopec zníži; čo je kopcovité, nech je rovinou, a čo hrboľaté, nížinou.“ (Iz 40, 4) A taktiež čítame: „Lud, čo kráča v tmách, uzrie veľké svetlo...“ (Iz 9, 1a). Človek nie je rád, keď mu niekto niečo prikazuje. Obyčajne sa proti tomu búri: „Ja viem, čo mám robiť. Staraj sa o seba!“ Lenže! Keď je človek v neznámom kraji a nepozná cestu a niekto mu poradí, kadiaľ ísť, sotva povie: „Čo mi máš čo rozkazovať? Ja pôjdem, kadiaľ chcem!“ Teda smer, ktorým máme ísť, môže určiť iba ten, kto ho pozná. A čo ak ide o náš život? Ak ide o to, aby sme vedeli správne a dobre žiť?! Všetko stvorenie obyčajne vie, čo má robiť, ako žiť, ako rozoznávať, čo mu osoží a čo neosoží. Napríklad: Včely presne vedia, na ktorý kvet majú sadnúť a na ktorý nie. Malé kuriatko hneď po vyliahnutí vie, ktoré zrno môže zobrať a ktoré nie. A ako je to u človeka? Tak ako na začiatku Stvoriteľ zariadil, aby včela vedela, na ktorý kvet si má sadnúť, aby kuriatko

vedelo, ktoré zrno zobrať a ktoré nie, tak do duše človeka vložil svedomie, tento „Boží hlas v nás“. Lenže tak, ako sa môže stať, že niekto otrávi kvety a včely, ktoré vedia, na ktoré kvety majú sadať a kde majú hľadať nektár, naraz hynú, pretože pre toto už nemajú zmysel a cit. Ktosi ich oklamal. To, čo im Stvoriteľ zjavil ako správne, dobré a hodnotné, ktosi znehodnotil, otrávil. Niečo podobné sa stalo s človekom. Prišiel hriech, otrava a jeho strašné následky. I svedomie sa takýmto spôsobom poplietlo, pomiatlo a utapelo. Samozrejme nastáva zmätok. Preto Boh vo svojej добрote nezabúda na vrchol svojho stvorenia, na človeka. Vedie ho po ceste, učí ho ako žiť, čo je možné a nemožné robiť, čo je pre človeka osožné a čo naopak mu ubližuje.

Nastal čas prípravy, očakávania. Advent je obdobím očakávania, túžby po Bohu. Je to obdobie, ktoré je nám dané, aby sme sa naučili čakať alebo aby sme sa naučili žiť v očakávaní a nežiadali ani nezískali hneď to, čo chceme... Je to čas, ktorý nás učí a ukazuje nám smer, ktorým máme ísť.

*Roman Kupčák,
duchovný otec
farnosti
Valaská*

O čom rokovalo OBECNÉ ZASTUPITEĽSTVO

Rokovanie obecného zastupiteľstva sa konalo dňa 9. 11. 2011. Na rokovaní bolo prítomných všetkých 11 poslancov. Starosta obce Ing. Juraj Uhrin privítal prítomných poslancov a občanov Valaskej a oboznámil ich s programom rokovania. Po jeho schválení a určení overovateľov a zapisovateľa zápisnice, hlavný kontrolór Peter Turňa predniesol správu o kontrole plnenia uznesení z predchádzajúcich rokovaní obecného zastupiteľstva. V ďalšom bode rokovania poslanci vzali na vedomie rozbor hospodárenia obce Valaská za obdobie I.-IX. 2011, schválili zmenu rozpočtu obce

Valaská, vzali na vedomie organizačné zabezpečenie inventarizácie majetku obce Valaská za rok 2011. Nasledoval bod rôzne, v ktorom bolo odsúhlasené menovanie do funkcie veliteľa a preventívára Dobrovoľného hasičského zboru Valaská, schválenie odmien: starostovi obce, poslancom a členom komisií pri OcZ Valaská, ako aj schválenie Zmluvy o zriadení spoločného úradu na vykonávanie opatrovateľskej služby. V závere rokovania starosta obce otvoril diskusiu, počas ktorej boli prerokované pripomienky poslancov a prítomných občanov. *Ing. Peter Minárik*

NÁZORY, POSTREHY, OHLASY...

VANDALIZMUS

Nedá sa to ani inak povedať. Pribúdajú krádeže kovových predmetov. V materskej časti obce pri Tajchu niekto lakomý a „šikovný“ ukradol kovový poklop. Neuvedomil si, že tam môže dôjsť k úrazu? On sa obohatil o niekoľko eur a niekto sa mohol zraniť. V ten istý deň zmizla mreža na čistenie obuvi pred budovy starého obecného úradu. Ostala tam ešte jedna. Ale ani tá nemala dlhú budúcnosť. Nasledujúcu noc aj táto „zmizla“. Zlodějom sa to pozdávalo asi málo a ukradli mrežu aj pred pohostinstvom HPÚ. Už len toto potrebuje niekto? Indície už máme, len prosíme aj občanov, aby boli pozorní a prípadné krádeže neprešli podľa porekadla, že keď sa to nestálo mne, mňa sa to netýka. A čo povedať na záver? Budme opatrní, ostražitiť a nevpúšťajte nikoho cudzieho do svojich príbytkov. Ochráňujme majetok nielen svoj ale aj obecný.

P.B.

Všimli ste si?

V obci Valaská boli rozmiestnené smetné koše na účely exkrementov od psíčkov. Nevie, či ste to postrehli, ale sú to zelené okrúhle nádoby s označením psíka. Bolo by potrebné, aby to rešpektovali psíčkarí a odstraňovali exkrementy do nádob na to určených. Zaujímalo nás, čo tam ľudia hádzajú a čudujú sa svete. V niektorých nádobách je všetok odpad okrem spomínaného. Nehovorím, že tieto odpady tam hádzajú psíčkarí. Prosím Vás rozlišujte, čo kde hodíte a uľahčíte tým prácu pracovníkom, ktorí sa starajú o vyprázdňovanie týchto nádob. Bol to dobrý krok zaviesť aj v našej dedine takéto nádoby. Týmto chce vedenie obce zvýšiť čistotu prostredia. Nebuďme lahostajní k svojmu prostrediu, kde bývame a nečakajme, že niekto poriadok hlavne okolo bytových domov urobí za nás. Niekedy sme si robili brigády v okolí svojich bytových domov. Bolo to samozrejme hlavne na jar a v jeseni. Zabudli sme už na dobré zvyky?

Aspoň vtedy sme sa zišli ako susedovci pred domom a bolo to pekné. Podakovanie patrí tým, čo si tieto zvyky zachovali. A tým, čo si myslia, aby to urobil niekto iný chcem povedať len toľko, že keby bývali v súkromných domoch, nemali by sa na koho spoľahnúť a museli by to urobiť sami. Prejavme čistotou okolo bytoviek, svoj vzťah k svojmu majetku, a prostrediu v ktorom žijeme. Ďakujem za pochopenie.

B.P.

Podakovania

Od roku 2002 sme riešili problém s kanalizáciou. Nikomu nie je príjemné, keď mu obsah kanalizácie steká do pivníc. Píše sa rok 2011 a konečne problém máme vyriešený. Pri odstraňovaní havarijného stavu kanalizácie nám veľmi a nezištne pomohli, za čo sme im vďační. A kto to vôbec bol? Predsa tí, ktorí sa o nás starajú v obci a to menovite Ing. Juraj Uhrin -starosta obce, Ing. Peter Minárik -prednosta obce, Ing. Martin Havaš -riaditeľ VAL-BYTU, Jaroslav Poliak -technik Valbytu a ich ochotní pracovníci: pán Lenárt a pán Matejka. Nesmieme zabudnúť na pracovníkov dopravných prostriedkov a to na pána Miroslava Murína, Igora Šebu a Samka Poliaaka.

Vďaka týmto ľuďom už môžeme konečne žiť ako ľudia a nie ako zvieratka. Veľká vďaka Vám. Do Vašej náročnej práce Vám želáme veľa dobrých rozhodnutí a úspechov v prospech občanov našej krásnej dediny..

Majitelia bytov na Októbrovej ulici 470

...

Voľný čas využívame rôznym spôsobom, venujeme sa rodine, priateľom, svojim záľubám - hudbe, maľovaniu, športu. V súčasnej dobe má silné zastúpenie, nielen u najmladšej generácie niekoľkohodinová komunikácia cez internet (pocec, facebook) a hľadanie informácií na webe. Patrím do kategórie žien, ktorá venuje svoj voľný čas spojeniu hudby a pohybu. Každodenne poskytované hodiny zumbly a aerobicu si našli svojich priaznivcov v rôznych vekových kategóriách od 15 do 65 rokov. Z málo stálych cvičení sme sa rozrástli na tri desiatky. Veľavravný fakt je aj ten, že na hodiny dochádzajú dievčatá a ženy z okolitých dedín. Nemohli by sme „relaxovať“ a zhadzovať nepotrebné kilečky bez úsilia a ochoty našich cvičiteľiek, venovať svoj voľný čas nám ženám. Týmto chcem vysloviť za všetky cvičenky veľké podakovanie Alke Kubaliakovej, Linde Hřebíčkovéj a Miške Badingovej za ich ochotu viesť nás pri hodinách zumbly a aerobicu i napriek tomu, že majú svoje rodiny, prácu a svoj voľný čas.

Z.S.

...

Chceli by sme sa poďakovať Dominikovi Jágerčíkovi a Kevinovi Kvakovi, žiakom 4. ročníka ZŠ, za nájdanie a vrátenie stratenej peňaženky. Sú to veľmi dobrí a slušní chlapci, ktorí bez váhania peňaženku odovzdali. Mnohí dospelí, nie sú takí zodpovední. Ešte raz veľmi pekne ďakujeme!

Filip Benko

PREDSTAVUJEME POSLANCOV OBECNÉHO ZASTUPITEĽSTVA VO VALASKEJ

PhDr. Zuzana Kúdelková

Poslanec v II. volebnom okrsku

Počet hlasov: 225

Narodená: 8.11.1965

Vzdelanie: UMB B.B. Fakulta humanitných vied

Magisterské štúdium – sociálna filozofia /zameranie politológia/
Doktorandské štúdium – filozofia /anglosaská filozofia a politológia/
The Protestant School Board of Greater Montreal Canada – anglický jazyk a francúzsky jazyk

Prečo ste sa rozhodli kandidovať za poslanca obce?

V obci žijem od svojho detstva a ako mladá žiačka som bola vždy aktívna a pracovala som vo viacerých organizáciách. Táto práca ma nesmierne naplňala a robila som ju rada. Potom prišlo obdobie, keď som odcestovala do Kanady, kde som sa vzdelávala. Po návrate som si začala ešte dopĺňať kvalifikáciu, čo mi zaberalo veľa času a neostal priestor na iné aktivity. O živote v obci som síce mala prehľad, ale nezúčastňovala som sa na akciách a ani som nebola členkou žiadnej strany či organizácie. Ako prvý ma oslovil Ing. Peter Bánik, či nechcem kandidovať za poslankyňu. Veľa sme spolu rozprávali a prehľadnocovali život v našej obci, pretože ani mne ani jemu život v našej obci nie je určite ľahostajný. Po našich spoločných sedeniach som sa rozhodla ponuku prijať a pomôcť riešiť veci v obci, ktoré nás tlačia, ktoré nie sú doriešené a dať ich na pravú mieru.

Ste členka finančnej komisie. Pred časom sme robili rozhovor do VH s pani Annou Dobrikovou /tiež členkou finančnej komisie/. Ešte neboli známe výsledky hospodárenia za 1. polrok 2011. Viete ako hospodárime za prvý až deviaty mesiac roku 2011?

Áno, som členka finančnej komisie. Je to prvýkrát. Ešte som takú zodpovednosť nikdy v obci nemala. Spravovať financie, ktoré sú majetkom obce a občanov, nie je také jednoduché, ako keď sú to vaše v domácnosti. Spočiatku to bolo dosť náročné a musela som si veľa textov naštudovať a hlavne naučiť sa určité operácie, pretože ako bežný občan som sa s tým nikdy nestretla. Čo sa týka hospodárenia obce sme ako komisia pristúpili na určité opatrenia, pretože je veľmi ťažká doba a treba si dobre rozmyslieť, kde a ako budú financie zhodnotené, načo a kde budú použité a čo budeme robiť. Musíme si určiť priority, to znamená robiť také veci, ktoré sú akútne a ostatné podľa potreby. Samozrejme, že som za budovanie a rozvoj obce, ale žiaľ, čo ma mrzí je, že veľa vecí bolo urobených dosť povrchno, čo sa už teraz prejavuje. Podľa mňa boli to neadekvátne vynaložené finančné prostriedky a veci sa nedotiahli tak, ako mali, ako boli rozpočtované. Sú veci, ktoré riešime a snažíme sa dostať na pravú mieru, ale ide to dosť komplikovane a je to náročné aj na čas. Previedli sme kontrolu na úseku financií. Kontrolujeme faktúry a finančné operácie. V prípade, že máme nejaké nezrovnalosti, riešime veci v spolupráci s pani Ing. Slivkovou, ktorá je zodpovedná za rozpočet a má na starosti finančný úsek. Hospodárenie za obdobie január až september 2011 je v súlade so zákonom. Neboli prekročené a navýšené položky. Došlo v rozpočte k úpravám niektorých položiek a to z dôvodu havarijného stavu potrubia, kanalizácie alebo z dôvodu nepredvídaných okolností. K financovaniu obce by som chcela upozorniť na viac vecí a to z dôvodu otázok, ktoré mi kladú občania. Starosta obce má právo bez obecného zastupiteľstva rozhodovať a použiť financie do výšky 1 000,- €. K platom zamestnancov Ocu poslanci nemajú právo rozhodovať a zasahovať, je to v kompetencii starostu obce. /Je to podľa zákona./ Poslanci v rámci rozpočtu môžu dať návrh na odmeny, nedať odmeny, znížiť.

S akými problémami sa na Vás obracajú občania v našej obci?

Tak ako som už spomenula v predchádzajúcom bode, je veľa otázok, ktoré mi kladú občania a potrebujú pomoc, poradiť a riešiť. V prvom rade by som chcela upozorniť občanov, že sú veci, ktoré môžeme ako poslanci riešiť, ale sú veci, ktoré nie sú v našej kompetencii, a preto môžeme len upozorniť starostu a prednostu obce. Žiaľ, došlo k zmene zákona o obecnom zriadení a starosta má veľké kompetencie a právomoci. Takže, ak občania majú problém so zamestnancami Ocu, nech sa priamo obrátia na starostu, alebo prednostu. Poslanci nemajú právo zasahovať do pracovno – právnych vzťahov a pracovnej morálky. Okrem týchto vecí je veľa otázok o našom multifunkčnom ihrisku, námestia, okolia kostola, kvetináčov v materskej časti, priestorov po bývalej Palme, vstupu do priestorov Ocu, knižnice, zlá dopravná situácia vo Valaskej, zlé dopravné značenie a dalo by sa písať strany a strany. Chcem povedať k uvedenej problematike len toľko, že za krátke obdobie sa nedá všetko toto, čo občania chcú, vyriešiť. Verím, že spolu s poslancami

a pánom starostom budeme hľadať spoločné riešenia a snažiť sa veci uviesť na pravú mieru, aby sa situácia v obci zlepšila. Bola by som rada, keby občania začali po dlhšej dobe chodiť na zastupiteľstvá a ak majú akékoľvek pripomienky, nápady, návrhy, či už kladné alebo záporné, nech napíšu na starostu a obecnému zastupiteľstvu alebo poslancom.

Dlhšiu dobu ste boli v zahraničí. Vedeli by ste porovnať prácu komunálneho poslanca a pracovníkov v zahraničí a na Slovensku?

Áno. Je to ale veľký rozdiel. Tým, že krajina kde som žila, má dobrý sociálny program, ktorý je pre ľudí, tak to odzrkadľuje ich prácu, správanie, konanie, vystupovanie v zamestnaní ale aj v súkromí. Ľudia sú nie takí podráždení, nervózni a čo sa mi páčilo, vždy je tam úsmev, rešpekt a ochota pomôcť. Tu na Slovensku je pravý opak. Žiaľ, je tu veľký klientelizmus, korupcia, nadradenosť, malomeštiactvo, arogancia a nepochopená demokracia. Demokracia je o povinnostiach a zodpovednostiach. Tu to žiaľ, nefunguje a ani po 20 rokoch sme to nepochopili.

Čo robíte vo voľnom čase? Aké sú Vaše záľuby?

Čo robím najradšej? Tak najradšej som vonku so psom Brunom, ktorý mi dodáva energiu na celý deň. Veľa času venujem deťom učením angličtiny. Venujem sa prácam doma a na chalupe. Okrem toho rada sa stretávam s priateľmi a hlavne veľa čítam odbornú literatúru, pretože si to vyžaduje moje zamestnanie, kde okrem anglického jazyka učím aj všeobecno – vzdelávacie predmety: právo, sociálnu komunikáciu a náuku o spoločnosti.

Čo by ste chceli ako poslankyňa zmeniť alebo presadiť v našej obci?

- Cintorín:**
1. Oprava lavíc a doplnenie lavice pri kostole.
 2. Oprava vodovodov pri dome smútku a v novom cintoríne.
 3. Oprava vstupnej brány v novom cintoríne, kosenie okolo hornej brány z vonkajšej strany, zabezpečenie kosenia podľa potreby farskej záhrady počas verejno – prospešných prác alebo cez Valbyt s.r.o.
 4. Natrieť plot cintorína a oprava spodnej brány ako aj chodníkov zo starej Valaskej.
 5. Oprava schodov na zvoncu /3 schody/, vstupný chodník do cintorína od pamätníka.
- Ulice:** Partizánska ul.
1. Prehodnotiť klasifikáciu hlavná cesta /štátna cesta/, šírka je 4,5 m. Nie sú chodníky, nevyčistené a neudržiavané kanály, čo spôsobuje v lejakoch zlý odtok vody a zaplavuje domy pod cestou. Pre zlé dopravné značenie dochádza k dopravným kolíziám, rýchla jazda a ohrozená bezpečnosť hlavne v zime, kde občania nemajú bezpečný prechod po ceste, nemajú sa kde vyhnúť autám.
 2. Uzavrieť chodník smerom na Partizánsku cestu popri rod. domoch p. Molčana p. Kúdelku a p. Sotáka. Už niekoľkokrát došlo k dopravným nehodám, kde bol poškodený majetok - oplotenie, ktoré si majitelia domov museli hradit, keďže v nočných hodinách došlo k poškodeniu a páchatel ušiel z miesta.
 3. Cesta za kinom-zabezpečiť označenia z dôvodu bezpečnosti detí a športovcov. Upraviť okolie športového ihriska ako aj zrealizovať úpravu okolia a vybudovanie športového areálu.
 4. V priestoroch bývalej Palme zriadiť multifunkčné miestnosti pre realizáciu rôznych kultúrno – spoločenských podujatí.
 5. Pripraviť plán pre odber odpadu, čím by sa zamedzilo vytváranie nelegálnych skládok hlavne na jar a na jeseň.
 6. Upraviť parkovisko pri cintoríne (horná časť pri pozemku p. Brveníkovej), vyzvať majiteľku, aby si zabezpečila kosenie pozemku a úpravu keďže to zasahuje do parkoviska.
 7. Rekonštrukciu Námestia 1.mája. ako aj ul. Hronská.
 8. Do rozpočtu na rok 2012 zahrnúť finančné prostriedky pre farnosť Valaská ako aj pastoračné centrum detí, smetisko pri hornej bráne odstrániť.

V závere by som sa chcela poďakovať všetkým voličom za účasť vo voľbách a za hlasy, ktoré som dostala. Zároveň by som chcela požiadať občanov našej obce o spoluprácu pri riešení nedostatkov, zveľaďovanie obce a hlavne našu mládež, aby neznehodnocovala veci, ktoré nám majú slúžiť pre športovo – kultúrne činnosti a život v našej obci. Občanom prajem príjemné prežitie Vianočných sviatkov a všetko dobré v Novom roku.

Rozhovor pripravila D. Králiková

PREDSTAVUJEME POSLANCOV OBECNÉHO ZASTUPITEĽSTVA VO VALASKEJ

Martin Krupa

Poslanec za tretí volebný obvod
počet hlasov:152
Narodený: 11.novembra 1952, Valaská
Vzdelanie: POU Banská Bystrica
Zamestnanie:--StVPs-- Veolia B. Bystrica

Si poslancom už v druhom volebnom období. Ako sa zmenila Valaská od začiatku tvojho poslanskekého pôsobenia?

Valaská sa mení hlavne k tomu lepšiemu.

Každé volebné obdobie doterajších starostov vnímam pozitívne, čo mi určite dajú za pravdu aj ostatní občania. Niekedy sa zdá, že je to pomalšie tempo, ale keby nebolo toľko príkazov a zákazov, stihlo by sa toho viac. Ale aj naďalej sa bude Valaská zveľaďovať.

V minulom čísle VH som sa opýtal pána Krnáča, poslanca časti Piesok a súčasne člena stavebnej komisie, na aktuálnu situáciu v tejto oblasti. Môžeš nám aj ty porozprávať o zmenách, ktoré čakajú starovaláštanov?

Nejaké veľké zmeny v budúcom roku očakávať nemôžeme, ale tie najaktuálnejšie zmeny budú. A to možno najviac kritizovaný chodník na Tatranskej ul.. Ten sa nadvihne o výšku ochranného obrubníka a rozšíri o šírku, pokiaľ nám to dovoľí odtokový kanál, položený pod povrchom vedľajšieho pozemku. Za ulicou by sme chceli doložiť betónové tvárnice na zachytenie a odvedenie dažďovej vody. Vykonať opravy terajších položených tvární v celej obci a vybudovať priepusty z vrchných častí ciest do kanálov, aby sa dažďová voda nevylievala po cestách, ale stiekla tam, kde patrí. Najväčšia zmena bude v kanalizácii. V súčasnej dobe prebieha príprava projektu výstavby kanalizácie s využitím regionálneho operačného programu (ROP) s použitím prostriedkov s EÚ. Chceme napojiť všetky rodinné domy do kanalizačného systému.

V materskej časti obce mala byť vybudovaná „zelená oáza“, z nadácie SLOVNAFT EKO POLYS. Dvakrát sme žiadali o dotáciu, no žiaľ, keďže nie je naša obec v póloch rastu, tak nebol projekt schválený. Z tohto dôvodu budeme musieť použiť vlastné zdroje.

Okrem výstavby máte v názve komisii aj životné prostredie. Jedným z najviditeľnejších problémov, ktoré občanov trápia, je ošetrovanie verejnej zelene a povolenia výrubu stromov. Aké podmienky, a kde sa má občan obrátiť, ktorý chce požiadať o výrub z jeho hľadiska nebezpečného stromu?

Životné prostredie ako aj ošetrovanie verejnej zelene ma na starosti obecny úrad a konkrétne zodpovedná známa osoba v tomto odbore, pán prednosta úradu Ing. Peter Minárik. K žiadosti o povolenie výrubu sú potrebné tieto doklady z katastrálneho úradu Brezno:

-list vlastníctva č. --- na pozemku parcela č. -- nie starší ako 3 mesiace (kolok v hodnote 8,00eur)

-katastrálna mapa na pozemok parcela č.--- - nie starší ako 3 mesiace (kolok v hodnote 8,00 eur)

-súhlas predsedu ZO SZZ vo Valaskej

- na obecnom pozemku sa o náležitosti výrubu postará obec. úrad

Si členom DHZ. Čo by si nám povedal z tvojho pohľadu a skúsenosti o tomto zbore?

Členom DHZ som od roku 2004. V roku 2006 som na vlastnej skúsenosti zažil, že tento zbor je veľmi potrebný a to vtedy, keď mi horelo, ľudovo povedané, priamo za pätami. Nebyť rýchleho zásahu obecného DHZ a funkčného hydrantového systému v starej obci, pravdepodobne by lahol popolom nielen jeden rodinný dom a dve hospodárske staveniská, ale aj okolité budovy vrátane môjho rodinného domu. Preto sa snažím aj naďalej zotrvať v tomto zbore a pomôcť mu všetkými mojimi dostupnými prostriedkami. Ale títo páni požiarnici si zaslúžia oveľa viac a hlavne keby sa podarilo tento zbor viacej omladiť pre budúcnosť.

Danka Králiková

Čo ešte chcú vedieť občania?

Odpoveď p.A.B. ul. Tatranská: Podľa VZN zľava na vek pri poplatku za odpad nie je. Zľavu má jedna osoba, ak separuje odpad. Základný poplatok, keď občan neseparuje, je 26,56 Eur a keďže p. A.B. na Tatranskej ul. odpad separuje, tak platí 13,27 Eur.

Pán J.K.a I.F.ul. Osloboditeľov: Stočné si musíte porovnávať nie za kalendárny rok, ale napr. od 01.07.2010 do 31.12.2010 a od 01.01.2011 do 30.06.2011. V tomto období odpisuje vodné StVps a podľa dodaných podkladov obec účtuje stočné. Tento vodný odpad ide do obecnej ČOV, funkčnej už 18 rokov. Odber vzoriek prebieha 1x mesačne firmou DAUBA a 4x ročne priamo Povodím Hrona.

P. A.Š.ul.Hronská: Platí poplatky za odpad nemusíte, ak nahlásite do konca januára na obecny úrad, že deti študujú v zahraničí. Ak o to nepožiadate, tak platíte aj za nich.

P. I.H.Budovateľská: Sused, ktorý si urobil okno do Vášho dvora, Váš súhlas nepotrebuje. Ak by urobil okno na svojom rodinnom dome susediacim s Vaším a vy tam už okno máte, tak by tieto dva rodinné domy museli byť najmenej 7m od seba vzdialené. V takomto prípade by Váš súhlas potreboval.

P. A.Š.ul. Partizánska a ul. Záhradná: Vrecia so separovaným odpadom by sa nemuseli označovať, keby sa do nich dávalo len to, čo tam patrí. Bolo zaujímavé, že pracovník separu mal zoznam, od koho vrecia berie a bol aspoň približný odhad komu patria, ale niektorí ľudia tam začali hádzať všetko zaradom. Priznám sa, že ani ja som nemal zakaždým označené vrecia, ale bolo v nich len to, čo tam patrí. Keď to situácia vyžaduje, tak si dávam pozor, aby tie vrecia označené boli.

P. R.B.a M.K. ul. Na Studničke a ul. Osloboditeľov: Je povinnosťou suseda nahlásiť výmenu starých betónových tvární za nové, pretože sa má preukazovať dokladom o ich uložení na skládke. Tým chceme predísť k utváraniu čiernych skládok.

Odpovede na otázku : „Čo sa vraví...“

Neporiadky a nezmyselnosti už boli zdokumentované a pofotené. Uveřejnené boli v minulom čísle Valašianskeho hlásnika Žiaľ, o tých zničeniých lavičkách, o popísaných fasádach na obytných domoch je pravda. Ešte musím doplniť ukradnutú šmýkačku z detského ihriska v starej časti obce. Potrhané pletivo okolo malého ihriska v starej obci. Všetko bolo nové a zničili to len naši ľudia. Samozrejme, že všetko sa dá do pôvodného stavu len dokedy to vydrží, si netrúfne odhadnúť. Vstupná brána v ZUŠ, aj keď po niekoľkom urgovaní, je opravená. Altánok za 20 000eur. Nevieť presne cenu, pretože je to záležitosť finančnej komisie, ale viem, že tam boli urobené tieto práce: zbúranie zadnej budovy, kde boli sociálne zariadenia, odvoz a uskladnenie stavebného odpadu, oplatenie zadnej časti pozemku, postavenie altánku, drevený materiál, ako aj strešná krytina a jeho zariadenie stôl a lavice. Eurá neboli vynaložené len na samotný altánok, ale aj na všetky práce, ktoré s tým súviseli.

K priestoru za multifunkčným ihriskom sa vyjadrim v odpovedi „Moje názory a postrehy“.

MOJE NÁZORY A POSTREHY

Pisateľ v minulom čísle Valašiansky hlásnik píše o svojich názoroch a postrehoch .K týmto názorom a postrehom sa musím vyjadriť.

Dňa 07.09.2011 zvolal starosta obce zasadnutie obecného zastupiteľstva, ktorého sa zúčastnili všetci poslanci. Pisateľ hovorí o nepripravenosti poslancov. Musím to uviesť na pravú mieru. Pred každým zastupiteľstvom máme pracovnú poradu,

kde sa prehodnotia všetky problémy a požiadavky občanov a následne sa odsúhlasia, aby priebeh zasadnutia zastupiteľstva sa zbytočne nekomplikoval. Takže všetky prijaté rozhodnutia sa už len odsúhlasia a poslanci reagujú na pripomienky prítomných občanov. Všetkým prítomným občanom na zastupiteľstve, ktorí mali otázky, poslanci odpovedali.

Taktiež pisateľovi sa vysvetľilo, čo

sa týka kopania hrobov. S IRISOM bola uzavretá zmluva, ktorá vyplýva zo zákona, že každá obec musí mať zástupcu na kopanie týchto hrobov s platným certifikátom, čo táto pohrebná služba spĺňa.

Ďalej pisateľ píše zavádzajúcu informáciu o oprave múru jazierka na Tajchu, že sa neuskutoční, lebo nie sú na to peniaze. Prízvukujem, že na to vyčlenené peniaze sú, len sa tohto roku oprava nedala uskutočniť z dôvodu protipovodňových prác, ktoré sa museli zrealizovať do konca októbra 2011. Takže v budúcom roku 2012 sa táto oprava obvodového múru urobí.

Čo sa týka Partizánskej cesty, všetci vieme, že tá cesta je úzka a niektorí vodiči ňou prechádzajú neprispôsobivou rýchlosťou. Úvaha o zrušení Partizánskej cesty ako hlavnej bola preto, že by bolo jednoduchšie na tejto ceste osadiť retardéry. Ale keďže táto cesta je v správe okresnej správy ciest a vedná ako hlavná, na tieto spomalovače je treba súhlas okresného dopravného inšpektorátu a okresnej správy ciest. Aj na tom už obec pracuje.

„Truhlice“ vedľa chodníka na Tatranskej ul. v starej obci mali slúžiť ako kvetináč a chrániť chodcov idúcich po tomto chodníku. Keďže nám z týchto kvetináčov zakaždým vytrhali okrasné kvety, tak sa to javí ako truhlica. Ale pokiaľ by sme ich hneď odstránili, prišli by sme aj o tú malú časť chodníka, pretože by sa oproti idúce autá navzájom vystupovali aj po ňom. Aj tento chodník je tiež v riešení.

Ďalej sa píše o predaji pozemku za multifunkčným ihriskom, kde údajne poslanci odsúhlasili jeho odpredaj. Poslanci zdvihli ruku za možný odpredaj, pokiaľ OÚ nebude mať s týmto pozemkom iný zámer, takže sa nič nepredalo a v prípade rozumného využitia sa ani nepredá.

V článku sa píše: „Zase predávame obecný majetok“, ako sme predali Bystrú a Chvatimech. Nie je to celkom pravda. Áno, časť pozemku na Bystrej (chatová oblasť) sa predala pred 7 rokmi, z akého dôvodu neviem, pretože som v tom čase nebol v obecnom zastupiteľstve. Ale informácia o predaji Chvatimechu je zavádzajúca. Chvatimech sa nepredal.

A na záver by som ešte dodal čo pisateľovi uniklo, že poslanci obecného zastupiteľstva sa dobrovoľne vzdali svojej vlašnej ročnej odmeny (pravdepodobne jediní na Slovensku) a peniaze nechali na obecné použitie. K pisateľovmu citátu o „zmyselnostiach“ poslancov by som dodal len toľko: Áno prídte a pomôžte poslancom riešiť problémy a úskalia, ktoré sa v obci vyskytujú, aby ste boli priamo informovaní o dianí v obci, a nielen „vlastnými postrehmi“ jedného účastníka. Vopred vám za to ďakujeme.

Martin Krupa

Čo sa vraví... (?)

Myslím, že je potrebné reagovať na to, čo sa medzi ľuďmi vraví. Bez vetra sa vráť ani listok nepohne. Čo je fakt, čo je hodnoverná informácia, čo je klebeta? Aj v našich obecných novinách sa objavujú občasný názory čitateľov, ktoré si zoberú na mušku starostu, poslancov, pracovníkov obecného úradu. V októbrom čísle tak urobil aj pán Milan Cipciar.

Je dosť náročné na malom priestore komentovať a vysvetľovať ako to vidí druhá strana. Je to o to ťažšie, že vyjasniť si problematické a rozdielne pohľady vyžaduje skôr živú diskusiu. Pán Cipciar nastolil tých otázok naozaj veľa. Ak vskutku na jeho články dostal od obyvateľov obce aj množstvo priaznivých ohlasov, o čom nechcem pochybovať, nemožno to ignorovať. Ba ani vtedy nie, ak by to zaujímalo len jeho samotného. Určite sa stotožňujem s jeho apelom: „Prosím vás, občania a voliči, prídte na obecné zastupiteľstvo a pomôžme poslancom...“, i keď akosi záhadne znejú jeho posledné slová, „...pri ich zmyselnostiach!“. Preboha akých? Áno, aj ja som nie raz vyzýval občanov k angažovanosti vo veciach verejných už dávno v minulosti (napr. článok Občan a demokracia, VH október 2009) a znovu som tak urobil aj v minulom čísle VH. Vysvetliť rôznorodé otázky, dať na ne uspokojujúce odpovede si netrúfam v rámci jedného článku. Ani nemôžem hovoriť za sta-

rostu, či iných poslancov. Na väčšinu tých otázok by mali odpovedať predovšetkým členovia stavebnej a finančnej komisie. Ale môžem len potvrdiť moje presvedčenie, že demokratický systém bez kontroly volených predstaviteľov priamo občanmi je nanič. Nedostatočná alebo žiadna kontrola, neinformovanosť verejnosti, je spoločný menovateľ všetkých problémov a nešvárů nielen na Slovensku. Ešte pred rokom nemal občan nijaký právny nárok dozvedieť sa všetky informácie, o ktoré mal záujem. Utajovaný bol dokonca aj plat starostu, nehovoriac už o faktúrach, ktoré OÚ preplácal. To bola cesta k autokracii a arogancii moci. Uvediem aspoň jeden príklad za všetky, ktoré spomína pán Cipciar. Podotýkam, že väčšina z nich je z minulého volebného obdobia. Altánok pri základnej umeleckej škole. Stojí na mieste, kde škola mala WC. Riaditeľka ani zamestnanci školy ten altánok nepotrebovali. Naliehavejšia požiadavka bola rekonštrukcia toaliet, ktoré boli kvôli altánku zburané. A chceli, aby mali zmodernizovanú koncertnú sálu. Neboli vyslyšaní. Teraz treba riešiť problémy s WC. V budove, kde sa niekedy pohybuje aj stovka ľudí sú teraz len dva, čo je z hygienického hľadiska nedostačujúce. Rozhodnutím stavať prídruhy altánok boli prekvapení nielen zamestnanci školy, ale i samotní poslanci.

O novom table na obecnom úrade

Súčasnou výzdoby Obecného úradu vo Valaskej je od októbra tablo predstaviteľov obce z rokov 1878 až 1946. Naši občania takouto formou spoznajú tváre richtárov a starostov z tohto obdobia. V prácach historikov Ernesta Lauberta a učiteľa Antona Kúdelku sa uvádza, že od založenia obce sa v jej vedení vystriedalo mnoho šoltýsov-richtárov a starostov. Zoznam s ich menami a rokmi vo funkcii nie je celkom úplný, no čitateľov možno zaujme:

Vladislav Valach /1470/, Mikuláš Šoltýs

/1512/, Šimon Šoltýs /1514-1548/, Gregor /pred r.1643/, Albert /1643/, Ondrej Šoltýs /1663/, Ondrej Mólčan /1663/, Michal Mólčan /1698/.

Po zrušení dedičného richtárstva Šoltýsov sa stali richtármi: Ján Krupa /1718/, Martin Babic /1723/, Juraj Cipciar /1745/, Pavel Babic /1770/, Martin Šušniak /1773/, Ondrej Siládi /1766, 1774/, Martin Benčík /1775/, Danko Vološin /1777/, Ján Kúdelka /1778/, Ondrej Belasy /1780/, Tomáš Baník /1781/, Martin Králik /1782, 1783/, Martin Benčík /1784/, Martin Krá-

lik /1785/, Ján Kúdelka /1789/, Martin Švantner /1857/, Tomáš Trangoš /1870/, Martin Mojžiš /1874/, Michal Capko /1875/, Jozef Vološin /1876, -77, -78/, Jozef Valentíny /1878, -79, -80/, Tomáš Trangoš /1882, -83, -84, -85/, Michal Švantner /1886, -87/.

Nasledujúce obdobie sa stalo predmetom archívneho výskumu, ktorý pre obecný úrad spracovalo Horehronské múzeum Brezno. Takto sa podarilo doplniť chýbajúce mená predstaviteľov obce, ktorí boli vo funkcii richtárov, starostov, vládnych komisárov a predsedov na konci 19. a v prvej polovici 20. storočia: František Valentíny /1891-1908/, Štefan Zelenčík /1909-1912/, Ernest Jelen /1912-1917/, Štefan Zelenčík /1918/, Martin Baník -Valenzák /1919-1920/, Štefan Švantner /1921-1923/, Ján Libič /1923-1926/, Štefan Baník -Valenzák /1927-1931/, Peter Zelenčík /1932-1938/, Jozef Revay /1938-1939/, Eugen Citerberg /1939-1940/, Jozef Revay /1940-1944/, Cyril Krbyla /1944/, Šimon Barzik /1944, 1945/, Jozef Baník -Hlavoš /1945-1946/. (Zhodné roky u niektorých predstaviteľov znamenajú, že sa počas roka vystriedali vo funkcii dvaja, aj traja.)

Tablo vyrobil HLP grafik s.r.o. Brezno. Fotografie boli použité zo zbierky HM Brezno, a od potomkov z rodín bývalých richtárov a starostov.

Ivan Karak

PREDSTAVITELIA OBCE VALASKÁ
V ROKOCH 1878 - 1946

Mária Luptáková

Integrácia digitálnych technológií do každodenných aktivít detí predškolského veku

Pod týmto názvom sa uskutočnil v našej materskej škole workshop, ktorý organizovala predsedníčka Spoločnosti pre predškolskú výchovu, pani Mgr. Eva Gašparová v spolupráci s firmou Stiefell, s cieľom podporiť zavedenie digitálnych technológií do výchovno – vzdelávacej činnosti detí v rámci rozmanitých aktivít hravého charakteru. Prečo práve na našej materskej škole? V rámci

každodenných aktivít detí zaoberá s celým kolektívom učiteliek už viac rokov. Jej prednáška a praktické ukážky práce s niektorými digitálnymi technológiami boli veľmi inšpiratívne hlavne pre tie pani učiteľky, ktoré ich vo svojej práci ešte nevyužívajú. Deti z MŠ v Prievidzi využívajú denne programovateľné hračky Bee – Bot, Constructa Bot, digitálnu kameru, mikrofón, digitálny mikroskop,

okresu sme jediná materská škola, ktorá účinne využíva prácu na interaktívnej tabuli s deťmi našej MŠ. V súčasnosti máme k dispozícii tri interaktívne tabule, takže pani učiteľky a deti sú inšpirované k tvorivým aktivitám s digitálnymi technológiami. Okrem tabúl využívame aj počítače, fotoaparát, kameru, tablet, programovateľnú včelu Bee – Bot, ktorej deti programujú cesty v štvorcovej sieti, čím rozvíjame u nich logické myslenie, vnímanie priestorovej orientácie, ale aj jemnú motoriku.

Workshopu sa zúčastnili pani učiteľky z Banskobystrického kraja. Prednášala pani Mgr. Eva Mujkošová z Prievidze, ktorá sa integráciou digitálnych technológií do

vizualizér, systém Story phones, notebooky, PC, tablety, výučbové programy aj vlastné, vytvorené v spolupráci učiteliek a detí a interaktívne tabule.

Workshop splnil naše očakávania, motivoval nás k využívaniu nových digitálnych technológií, ktoré sú nevyhnutnou súčasťou výchovy a vzdelávania detí v informačnej spoločnosti.

To však neznamená, že zabúdame na klasické rozprávky, básne, piesne, hry, či riekanky. Mohli sa o tom presvedčiť všetci starí rodičia, ktorých si deti pozvali do našej materskej školy, aby si uctili ich lásku a starostlivosť krátkym kultúrnym vystúpením, ale aj vlastnoručne zhotoveným darčekom.

Aj moderná rozprávka môže zaujať....

Dňa 10.11.2011 sa našou materskou školou rozliehal radostný smiech. Herci z bábkového divadla Ovidas z Banskej Bystrice nám zahrli rozprávku O červenej čiapočke tak, ako sme ju nepoznali. Potulkami po Tatrách stihol vlk prekabátiť červenú čiapočku, ale na babičku si už netrúfol. Nakoniec sa všetko obrátilo proti nemu. Miesto babičky si v bruchu odniesol kopec zdravej zeleninky. Do deja rozprávky boli zapojené aj niektoré deti, ktorým sa to veľmi páčilo. Už teraz sa tešíme na ďalšiu novú rozprávku...

Milada Kolajová, Mgr. Janeta Nitková

Nejednej starej mame sa zaleskli slzy v očku pri pohľade na svoju vnučku, vnúčika, keď recitovali, spievali, tancovali, ale ukázali aj činnosti, ktoré denne v materskej škole absolvujú. V závere ponúkli svojich najmilších starých rodičov sladkosťami, ktoré nachystali spolu s pani učiteľkami.

*Natrhám si kvety pod lesom na stráni,
Vám starí rodičia, kytku dám do dlaní.
Hoc vlas Vám šedivie a zrak sa zakalí,
prijmite od detí najkrajšie pozdravy.
Prijmite kytičku, čo slzou prevlhla,
aj mne sa tiskajú slzy tiež do hrdla.
Nech sa Vám predĺži životná púť,
želáme zo srdca, vaša vnučka, vnuk.*

Mgr. Iveta Babčanová, riaditeľka MŠ

Ocenenia a úspechy detí z materskej školy

V tretí októbrový víkend sa v Brezne uskutočnil 44. ročník Chalupkovho Brezna. Je to celoslovenská prehliadka záujmovo-umeleckej tvorivosti pedagogických zamestnancov.

Veľkému Chalupkovmu Breznu predchádza malé, Detské Chalupkovo Brezno. V tomto roku sa uskutočnil už jeho 5. ročník v Materskej škole v Brezne – Mazorník, 12. októbra 2011. Deti súťažili v kategóriách prednes poézie a prózy, spev umelej piesne a výtvarnej tvorby. Už sa stalo tradíciou, že naša materská škola je v prehliadke tvorivosti detí predškolského veku úspešná. A nebolo tomu inak ani v tomto roku. Vo výtvarnej tvorbe boli práce Sebastiana Vilhana a Lucii Troligovej zaradené do zlatého pásma, do strieborného pásma boli zaradené práce Niny Oravcovej, Lucii Štekláčovej a Drahomíry Prachniarovej. V speve umelej piesne „Veselé myšky“ získala Vanesa Vrbovsá bronzové pásmo. Najväčší úspech mal s prednesom prózy „Výhovorka býva horká“, Filip Kordík, ktorý bol ocenený zlatým pásmom a porota ho vybrala účinkovať aj na Večere víťazov Chalupkovho Brezna, ktorý sa konal v mestskom dome kultúry v Brezne.

Sme hrdé na výsledky, ktoré naše deti dosahujú a prajeme si, aby takýchto šikovných detí bolo v našej materskej škole čo najviac.

Text a foto:
Mgr. Stanislava Kaliská

SÚŤAŽ UČEBNÝCH ODBOROV

Dňa 26.10.2011 v Odbornom učilisti internátnom vo Valaskej majstri odborného výcviku zrealizovali súťaž žiakov v učebných odboroch.

Z každej triedy sa zúčastnili dva zástupcovia, z ktorých jeden vykonával maliarske práce v školskej dielni a druhý varil v cvičnej kuchynke. Úlohou kuchárov bolo správne uvariť špagety a vkusne ich naservírovať na tanier a úlohou maliarov v dielni bolo miešanie farieb a následná maľba prienikových kruhov.

Súťažiacim sa darilo, boli spokojní so svojimi výkonmi. Porota hodnotila pracovný postup, čistotu a celkový vzhľad. Ostatní žiaci vyrábali rôzne aranžmány a dekorácie z lístia, vetvičiek a plodov jesene. Ich práce boli naozaj pek-

né. Žiaci spolu so svojimi učiteľmi zapojili fantáziu a z hotových výrobkov pripravili výstavku, ktorú si môžu pozrieť aj ostatní žiaci a pracovníci.

Súťaž sa nám vydarila, niečo podobné zrealizujeme podľa mož-

nosti aj na budúci školský rok. Takéto podujatie je pre žiakov zábavné, motivujúce. Za svoje výkony boli odmenení vecnými cenami.

Text + foto: Mgr. Erika Onisková

Október – „Úcta k starším“

Pri príležitosti mesiaca „Úcty k starším“ sme s radosťou navštívili obyvateľov DSS – Tereza v Hronci a v Klube dôchodcov vo Valaskej.

Na znak vďaky a úcty sme ich potešili kultúrnym programom s podávaním za všetko krásne a dobré, čo pre svoje deti a vnúčatá urobili.

*Natrhám si kvety pod lesom na stráni,
vám starí rodičia, kytku dám do dlaní.
Hoc vlas vám šedivie a zrak sa zakalí,
prijmite od detí najkrajšie pozdravy.
Prijmite kytičku, čo slzou previhla
Aj mne sa tiskajú slzy tiež do hrdla.
Nech sa vám predĺži životná vaša púť,*

želajú zo srdca žiaci ŠZŠ, D-OUI a vychovávateľky z Valaskej.

Pozdravili sme našich starších spoluobčanov

*Vlasy mi začese,
vrkôčik urobí.
Sviet mi, môj plamienok,
do dlhej staroby.*

Keďže prebiehal mesiac úcty k starším, išli sme pozdraviť tety a ujo do Hronca, do novej a starej Valaskej. Boli k nám veľmi milí. Povedali nám, že sa už teraz tešia na stretnutie s nami, keď príde na Vianoce.

V. Horváthová, ŠZŠ

Strávili sme príjemné popoludnie

*Znova je tu jeseň a s ňou mesiac október – „Mesiac úcty k starším“.
Milú slávnosť pre nás dôchodcov pripravili pani vychovávateľky zo Základnej a Špeciálnej Základnej školy vo Valaskej.*

Po veselom programe nás žiaci ponúkli keksíkmi a ovocnými jednohubkami.

Rozprúdila sa živá debata. Deti zaujímalo, akí sme boli žiaci, čo sme dostávali za dobré vysvedčenie a správanie. Nechceli veriť, ako sme boli trestaní paličkou, trstenicou alebo kľačaním v kúte.

Všetličo sme im vysvetľovali, lebo ich život je celkom iný, ako bol náš. Popozerali sme si školské priestory a konštatovali sme, že terajšie vybavenie sa s tým z našich školských čias nedá ani porovnať. Škoda, že si to veľa deti neuvedomuje a ničia veľa vecí, ktoré slúžia nám všetkým.

Ďakujeme za príjemné strávené popoludnie a tešíme sa na ďalšie stretnutia.

E.K.

Naša jesenná výstavka

Všetky deti z našej špeciálnej školy sa zapojili do jesennej výstavky. Každý sa snažil urobiť šarkanov, kvietky, stromy, zvieratká a iné pekné veci.

Ak ich chcete vidieť, stačí prísť ku vchodovým dverám a cez sklo si všetko popozerať.

V. Horváthová, foto: Mgr. I. Setvákova

Byť tvoriaci a nielen troviaci...

Fantázia, nadanie, kreativita... slová, ktoré postupne našim deťom nič nevravia. A niet sa čo čudovať. V dobe rozkvetu masmédií a nových technológií sa stráca individualita jedinca. Deti najviac voľného času venujú práve novodobým hltačom energií - televízii, počítačovým hrám, sociálnym sieťam... Čaro kníh a umeleckého slova sa z ich životov vytráca. Jedného dňa snáď budú stroje myslieť, ale nikdy nebudú mať fantáziu.

My sme sa v tomto školskom roku rozhodli bojovať proti tomuto neduhu a chceme dať možnosť vyniknúť individualite, jedinečnosti a najmä tvorivosti. Do učebných osnov sme **v 8. ročníku** zaradili nový predmet - **TVORIVÉ PÍSANIE**. Predmet, ktorý umožňuje odvrátiť pozornosť od návalu informácií a obrátiť pozornosť do vnútra každého z nás. Predmet, ktorý hravou formou rozvíja, formuje a trénuje tvorivé myslenie. Každý človek je tvorivý a zmyslom rozvoja tvorivosti v škole je, aby sa žiaci dostali na pyramíde tvorivosti čo najvyššie. A to je „ťažká práca“. Človek musí veľa vedieť, premýšľať, byť motivovaný, vytrvalý, nevzdať sa, byť ochotný riskovať a cvičiť si tvorivé kognitívne schopnosti (vnímanie, pamäť, predstavivosť, myslenie), aby mohol vytvoriť nový, hodnotný produkt a rozvíjať tak všetky zložky produktívneho myslenia.

Naši žiaci túto možnosť majú. Pravidelne si trénujú fluenciu (množstvo nápadov), flexibilitu (rôznorodosť nápadov) a originalitu (jedinečnosť nápadov). Zároveň sa môžu pravidelne presvedčať o tom, že hranice fantázie sú neobmedzené... Na hodine **TVORIVÉHO PÍSANIA** majú možnosť uvoľniť sa, zabudnúť na každodenné problémy a popustiť uzdu svojej fantázie. Stačí len zapojiť všetky svoje zmysly a, samozrejme tvoriť. V správne navodenej atmosfére však malé umelecké dielka idú našim žiakom spod pera ľahko a hravo.

Spod pier vychádzajú milé básničky, kratšie prózy, ale aj náročnejšie literárne formy. Dnes čitateľom ponúkame naše literárne prvotiny s názvom **VERŠE NAOPAK**. Posúďte sami, do akej miery sú naši žiaci tvoriví.

Mgr. Denisa Matovčíková, ZŠ VALASKÁ

Stránka snehobieleho papiera povedala:

„Ako čistá som sa zrodila
a čistou zostanem navždy.
Radšej zhorím
a premením sa v biely popol,
než by sa ma dotkla temnota
alebo sa ku mne priblížil ktosi nečistý.“

Kalamár počul, čo stránka hovorí
a jeho temné srdce sa smiało,
no nikdy sa k nej neodvážil priblížiť.
Farbičky ju tiež počuli
a nikdy neprišli bližšie.
A snehobiela stránka papiera zostala čistá
a počestná navždy.

Čistá a počestná – ale **prázdna**.

Kahlil Gibran

Vietor sa po poli veselo poráňa,
zo stromov jablká veselé preháňa.
Pod stromom si sedí maličký briežko,
ušli mu jablká tam dole ježkom.

Uteká za nimi, krátke má stohy,
trávy je priveľa, sú tam nohy.
Na samom vrchole hniezdo ma ľaká,
tá svojím vreskotom zajaca straka.

Od strachu, chudáčik, trasie sa v cieli,
chce už byť pod kríkom, chce už byť celý.
Na lúke zelenej pasie sa Róza,
za ňou sa naháňa tá naša koza.

V potoku pod vrbou ryba si máva,
Chvostom i plutvami veselo pláva.
Pes Dunčo huňatý vrtí si mostom,
breše tam pri rieke pod veľkým chvostom.

V maštaľke zabučí strakatá tráva,
chutí jej čerstvá zelená krava.
Na lúke rozkvitli voňavé deti,
z ich vône tešia sa kvety.

Tomáš SLIVKA 8.A

Na streche dedo drevo pili,
somár hrá na klavíri.

Zebra zumbu stačí,
klobása jej tančí.

Suseda sliepka skáče,
že jej vajce z okna plače.

Padla z pántu káva svätá,
je to všetko pravda mletá.

Mali hopky stopky mrňavé,
utekali rýchlo s nimi rýchlo ku krave.

Krava krásne krúži pukom,
na strelnici strieľa krkom.

Vždy keď stáli stromy na nálade,
mali malí milí po záhrade.

Keď sa im chvost zrána smúti,
traktorista ticho krúti.

Martin Nemčák 8.A

Bola raz jedna mama,
a do nej spadla jama.
Vedľa stála čajka,
u susedov lieta vlajka.
Na tvári mám ukážku,
na javisku zas vyrážku.
Tu, na poli sejem mýto,
na diaľnici chcú len žito.
Učiteľia štrikujú,
a babičky štrajkujú.

Dovolenkár do vody plače,
malé dieťa od smútku skáče.

Michaela Rafajová 8.A

Predo mnou je marhuľa,
na nej veľká machuľa.
Zo stromov padajú hlisty,
a pôdu nám kypria listy.
Na rukách mám sardinky
a v konzerve hodinky.
Zhorela nám Cola,
v obchode došla škola.

Karina Račáková 8.A

Pokojne sedím na líci,
ceruzka ma popíše na lavici.
Schmatnem ju a začnem mykať.
V ruke sa mi začne písať.
Pekne Ivan so mnou píš,
tak mi iba ublížiš.
Ak sa ti pichať nechce,
ihla ťa popíše hockde.
Vezmi si to prosím k účtu,
maj k nám trocha srdcu.

Ivan Banko 8.B

Po tabuli krieda čarbe,
kriedu máme v školskom erbe.
Moja taška plakala,
že som pre ňu skákala.

Kvet sa sám zaseje,
čaká, kým ho niekto poleje.
Hodiny oboma ručičkami bijú,
čakáme, kým trinásťu hodinu odbijú.

Dominika Pišojová 8.B

Na matike postavičky kreslíme,
na výtvarnej si ich zrátame.
Na slovenčine diktát spievame,
na hudobnej vybrané slová píšeme.
Na biológii sexi postavičky cvičíme,
na telesnej živočíchy skúmame.
Na dejepise rieky hľadáme,
na geografii hrady a zámky bádame.
Na technike pozeráme, ako trávička rastie,
na pestovateľských prácach počítač sa trasie.
Všetko je to naopak,
pre nás je to akurát.

Kristína Slopovská 8.B

...NA POTULKÁCH

Leto bolo síce už iba spomienkou na fotografiách, či zodratých topánkach, no krásne jesenné počasie nám ešte darovalo trochu priestoru. Koncom septembra sme zorganizovali dve výpravy za jesennou prírodou, ale aj históriou a umením. Prvou bola cesta na stredné Považie, kde sme prešli hrebeňom Súľovských skál, navštívili sme hrad Súľov, ktorý budí dojem, akoby visel z oblakov, a keďže sme ešte do večera mali trochu času, znovu sme si pozreli Považský hrad a rozvaliny hradu Sklabiňa. Tieto miesta už síce na-

šimi zuškárskymi cieľmi boli, no keďže sa zloženie partie obmieňa, nevadilo to - navyše sú to tak úchvatné miesta, že určite stojí za to vidieť ich aj viac ráz.

Druhá naša jesenná výprava bola trochu odvážnejšia. Už dávno som uvažoval o exkurzii do Budapešti, v rámci ktorej by sme pozreli nielen pamiatky ale aj múzeá a galérie v tomto zaujímavom meste. V nedeľu 18.septembra sa plány stali skutočnosťou. Vyrazili sme skoro ráno aby sme za deň, ktorý bol pred nami, stihli vidieť a zažiť čo najviac a domov... teda ako vždy – sme dorazili neskoro večer. Ten deň bol ako vystrihnutý z júlového kalendára, ale aj keby nebolo pekného počasia, nevadilo by to. Základom je vždy dobrá partia a samozrejme pútavé ciele...

Pozreli sme si Námastie hrdinov, Huňadiho hrad či Chrám sv. Štefana, svojou pompéznosťou nás uchvátila neogotická budova parlamentu a západ slnka nás svojimi oranžovo - letnými farbami očaril na hradbách Budína a pri Rybárskej bašte...

Výtvarnícka jeseň

Všade tam, kde je veľa ľudí a chuť niečo nové zažiť, či vytvoriť spoločnými silami, je vždy mnoho nového. Jesenné mesiace v našom výtvarnom odbore ZUŠ - Valaská boli bohaté a dalo by sa povedať, že plné farieb - rovnako ako táto nezvyčajne dlhá a krásna jeseň ...

O VÝSTAVÁCH A SPACÁKOCH

Tvorba bez prezentácie výsledkov by bola len akousi arteterapiou bez snahy dať niečo aj ľuďom okolo. To, že si okrem pravidelných výstav, ktoré organizujeme v rámci podujatí v obci, môže široká verejnosť pozrieť práce našich talentovaných žiakov aj na našej

len o výstavách a svetoborných dielach, ale aj ... alebo skôr hlavne o tvorivej hre či zážitku. Je jasné že limitovaný čas vyučovania nie vždy naplno umožní niečo také dôležité ako spontánnosť, a preto som už pred rokom začal uvažovať o „noci v zuške“, v rámci ktorej by sme si vyskúšali techniky či výtvarné etudy, na ktoré v bežnom vyučovaní nie je priestor. Počas jarných prázdnin sa nám jedna takáto akcia podarila a keďže mala veľký ohlas, bolo jasné, že bude mať pokračovanie. Využili sme kratučké jesenné prázdniny a noc z piatku na sobotu 29. októbra sme strávili v našej zuške. Rovnako ako pred polrokom bol to čas hier ale aj zaujímavých výtvarných projektov - tentoraz zameraných na tému dlaň.

Vo výtvarnej etude „zámena identít“ sme sa napríklad cez naše dlane formou Bodyartu zahrali na niekoho iného. Ruky hrali dôležitú úlohu aj v druhej práci, v ktorej sme z nich vytvárali abstrakcie na formát A1, no rovnako aj v úlohe, v ktorej sme z nich už nevytvárali len tváre s emóciami, ale stali sa samostatným umeleckým dielkom...

Je niečo úžasné, keď tvorba prebieha v

atmosfére záujmu a radosti z akcie. Do neskorej noci sme oslali vo svete hier, farieb a dobrej nálady. Noc v spacákoch na zemi našej triedy bola tiež pre všetkých veľkým zážitkom. Priestor, ktorý využívali celé roky ako obyčajnú triedu, sa zrazu na jednu noc premenil na táborisko plné spacákov. Zopár záberov z toho podujatia a projektov, ktoré sme v rámci neho realizovali, nájdete aj na našej stránke www.zusumelci.estranky.sk. Čo dodať ... je jasné, že táto „noc v zuške“ nebola posledná a že aj tá nasledujúca, ktorú plánujeme počas vianočných prázdnin, bude stáť za to.

... NA ZÁVER POZVÁNKA

Výstava breznianskeho spoločenstva, ktorú som spomínal vyššie, má svoje pokračovanie. Zorganizovaním výstavy sa podarilo zostaviť veľmi zaujímavú kolekciu prác zo všetkých oblastí - od maľby, kresby, fotografie či dokonca poézie, a bola by nesmierna škoda tak bohatý potenciál nevyužiť. Od pondelka 5. decembra si návštevníci v nedávno otvorenej výstavnej sieni v DK - Valaská môžu pozrieť výber prác z tohto zaujímavého projektu. V rámci tejto výstavy nájdete aj sériu akvarelových prác, zachytávajúcích našu Valaskú a okolie zo starých čias. Možno že mnohým pamätníkom pookreje srdce. Táto časť výstavy je zároveň predajná.

text + foto: Mgr. Rastislav Turňa

výtvarníckej stránke, je známe, no túto jeseň som sa rozhodol, aj pre trochu iný druh prezentácie. V rámci spoločenstva výtvarníkov z Brezna a okolia sa v priestoroch Synagógy organizuje niekoľko výtvarno - hudobných podujatí do roka. Pred rokom som sa rozhodol že tam postupne zapojím niektorých našich najstarších žiakov. Vernisážou 30.9.2011, na ktorej vystúpil aj úchvatný hudobník Martin Maok Tesák sa otvorila výstava Spoločenstva, kde sa v rámci kolekcie diel breznianskych výtvarníkov predstavili aj štyri naše žiačky. Katarína Čellárová, Viktória Filipková a tak isto sestry Natália a Aďa Faškové, oslovili vyspelostou svojho výtvarného prejavu a je isté, že sa svojimi prácami zúčastnia aj na nasledujúcich podobných projektoch.

U m e n i e
ale nie je

Jesenný mesiac október, toho roku- krásny a slnečný - priniesol už tradične do našej školy aktivity a podujatia, ktorými sme si spolu so žiakmi pripomenuli, že máme starých rodičov, ktorých máme veľmi radi a ktorým chceme vyjadriť vďačnosť za ich lásku, ktorou zahŕňajú svoje vnúčatá. Tejto téme sme sa venovali na hodinách výtvarnej, etickej, náboženskej a hudobnej výchovy, na hodinách slovenského jazyka a dokonca na informatike. Pripravovali sme pozdravy pre starých rodičov, deti nakreslili krásne portréty starej mamy a otca; písali poďakovania a básne starým rodičom; nacvičovali piesne do programu, pripravovali pozvánky atď. Naše deti vystúpili s pásmom básní, vinšov, piesní a divadielkom v programe pre starých občanov v Hronci. Navštívili sme aj DSS Tereza, kde sme s jeho obyvateľmi pripravovali jesenných strašiakov z tekvic, rozprávali sa, kreslili a hrali spoločenské hry. Toto stretnutie naše deti veľmi povzbudilo, lebo tety a ujovia sa nesmierne potešili našej návšteve. Už sa tešíme na Vianoce, kedy ich znovu navštívime. Nielen naši žiaci boli na návšteve, ale aj oni dostali návštevu. Do Školského klubu vo Valaskej prišli členovia z Jednoty dôchodcov vo Valaskej, ktorí s nami strávili príjemné chvíle.

Centrom našich aktivít bol 19. október- Deň starých rodičov. Na tento deň deti pozvali do školy svojich starých rodičov a pozvali sme aj bývalých zamestnancov školy, pani učiteľky, učiteľov, upratovačky a kuchárky. Žiaci pripravili na chodbe výzdobu, poukladali stoličky a program sa mohol za-

čať. Deti zo školského klubu zahrli krátke divadlo, zatancovali a naši veľkí z druhého stupňa starým rodičom zaspievali, zavinšovali a jednoducho povedali, prečo ich majú veľmi radi. V niektorých triedach deti pripravili pre starých rodičov aj pohostenie v triede.

Dúfame, že sme všetkých, ktorí v ten deň prišli do našej školy, potešili. Na záver mu-

sím povedať, že nás učiteľov veľmi potešil záujem a aktivita detí pri príprave všetkých týchto podujatí. Je to dôkazom toho, že si Vás milí starí rodičia vaše vnúčatá veľmi vážia a majú Vás radi.

Prajem Vám, aby sme stále pociťovali vo vašich rodinách lásku a pozornosť od svojich vnúčat.

text a foto: Katarína Paprčková

Vianočné tvorivé dielne v našej ZŠ

Deti ukázali svoju šikovnosť

Koncom septembra prváčikov ZŠ slávnostne prijímali do školského klubu Zebra. Kto chcel byť pasovaný za Zebričku, musel dokázať svoju smelosť a šikovnosť v troch disciplínach. Skákanie vo vreci, premiestnenie lentíliek pomocou slamky z jedného papiera na druhý a navinovanie cukríka pripnuteho na nitke na ceruzku. Všetky deti sa ukázali ako veľmi šikovné a zručné a právom im od 23. septembra 2011 patrí titul Zebrička. Nové Zebričky sa tešili z malých darčiekov a z roztomilých pestrých chobotničiek, ktoré im na pamiatku zhotovili staršie Zebričky z krepového papiera. Ďakujeme p. vychovávateľkám za milú akciu.

text a foto: Janka Petrasková

ČO SME ZAŽILI v ŠKD ZEBRA pri ZŠ Valaská

ŠARKANIÁDA

„KÚPILA SOM SI ŠARKANA
A TEN LIETAL OD VEČERA DO
RÁNA.
MAMA BOLA VEĽMI RADA,
ŽE SOM SA S NÍM PEKNĚ HRALA.“
Vaneska Bernáthová 2.B

Veselé jesenné popoludnie sme
zažili 27.10.2011 na Lipovej, kde

pofukoval dobrý vietor a naše
šarkany lietali ponad hlavy nás
všetkých. Svojou pestrosťou,
rozmanitosťou vykúzlili veselú
náladu u každého z nás. Radost
z púšťania šarkanov mali všetky
deti. Šarkaniáda splnila svoj účel,
zalietali si nielen šarkany, ale aj
samotné deti.

V „KRAJINE REMESIEL“

Do „Krajiny remesiel“ nepotre-
bujete žiadny pas. Môžete sa na
to opýtať detí zo základnej školy,
ktoré chodia do výtvarného krúžku
„Pat a Mat“ a krúžku „Šikovných
rúk“. Určite vám povedia, že sta-
čí mať chuť a šikovné ruky. To, že
oni šikovné rúčky a veľkú fantáziu
naozaj majú, dokázali v tvorivých
dielnach v Ústredí ľudovej ume-
leckej výroby v Banskej Bystrici.
Točenie na hrnciarskom kruhu,
modelovanie mýlnych figúrok z hli-
ny, vytvorenie nádherného šperku
z obyčajného drôťka alebo tkanie
drobných textilii im nerobilo žiadny
problém. Práve naopak, s veľkou
chuťou sa pustili do každej práce.
Odmenu im bol príjemne stráve-
ný čas a vlastnoručne zhotovené
darčeky pre svojich najbližších.

Tetám, ktoré im ukázali, čo všetko
sa v takej remeselníckej dielni na-

chádza, ako sa narába s rôznymi
nástrojmi a čo všetko môže v ich
rukách ožiť a získať novú, neopa-
kovateľnú podobu. Pri lúčení neza-
budli povedať, že už teraz sa tešia
na ďalšiu návštevu.

Anna Molčanová, vychovávateľka

PYŽAMOVÁ PÁRTY

Osemnásteho novembra sa
školským klubom detí ozval
radosný krik a smiech. O tom,
že v pyžame sa dá ísť na super
párty sa presvedčili deti ŠKD ZEB-
RA. A ako nám bolo sa dozvieme z našej ankety:

Čo sa mi najviac páčilo na PYŽAMOVEJ PÁRTY?

Eliška 2.B - mne sa najviac páčil tanec s p.vychovávateľkou a disco guľa
v triede.

Silvia 2.B - najviac sa mi páčila tajomná víla.

Bruno 4.B - ja som nemohol spať a to bolo super?

Danielka 4.B - dobre som sa pobavila pri súťažiach.

Radka 2.B - mne sa páčila večerná prechádzka na Chvatimech a spev
v tme.

Simonka 3.B - všetko bolo super no najviac sa mi páčil spánok na na-
fukovačke.

Livka 4.B - bola to dobrá zábava, jedenie špagiet a spánok boli super.

Karinka 2.A - prechádzka na Chvatimech ale aj šantenie v triede sa mi
veľmi páčili.

O svoj zážitok sa s nami podelila aj **Sárka Pacerová z 2.A** triedy:

„Páčilo sa mi, že som spala v spacáku. Karinka mi požičala nafukovač-
ku. Spali sme na nej ja, Karinka a Tajanka. Boli sme aj na Chvatimechu
pozrieť, či tam nie sú srnky. Žiadne tam neboli, tak sme si zaspievali, za-
tancovali a šli sme naspäť do klubu. Tam na nás čakala víla, ktorá nám
splnila tajné želania. V hornej budove sme mali pripravené rôzne súťaže.
Ja som išla s Tajankou a Martinkou ťahať uvarené špagety. Ešte super
tancovanie s pani vychovávateľkou a šli sme do našej družiny. Pani vy-
chovávateľka doniesla farebnú guľu, ktorá osvetľovala celú našu triedu,
čo bolo veľmi pekné. Po prečítaní rozprávky O vile Amálke sme išli spať.
Ráno som sa zobudila skoro. Chvilu som sa hrala a potom po mňa prišla
maminka a môj braček Radko.“

Deti z ŠKD pripravili
peknú výstavku tekvi-
čiek. Niektoré tekvičky
boli vyrobené z papiera,
umelohmotných fliaš no
nechýbali ani vyzáva-
vané tekvice.

O „Naj tekvičku“ mali
možnosť hlasovať žiaci
a pracovníci školy. Vý-
sledok hlasovania bol
nasledovný:

1. miesto - tekvička „PI-
RÁT“ - I.oddelenie

2. miesto - tekvička
„RUŽOVÁ VÍLA“ - III. od-
delenie

3. miesto - tekvička
„PRINCEZNIČKA“ -
II.oddelenie

NAJ TEKVIČKY

6.12.2011 navštívil našu materskú školu svätý Mikuláš, ktorý sa deťom prihovoril týmito krásnymi veršami:

*Čujte deti novinu, v túto vzácnu
hodinu.*

*Z neba posol zvesť prináša, od svä-
tého Mikuláša.*

*Že som prišiel medzi Vás, ja svätý
Mikuláš.*

*Nech sa každý raduje, svedomie si
spytuje.*

*Či v škôlke vždy pozor dával,
či rodičov vždy poslúchal,
či v kostole vždy od srdiečka, zazne-
la mu modlitbička.*

*Na svätého Mikuláša, raduje sa
mládež naša,*

*lebo tento svätec starý, nosí deťom
sladké dary.*

*Ráno dobré deti našli, v topánč-
kách to, čo chceli.*

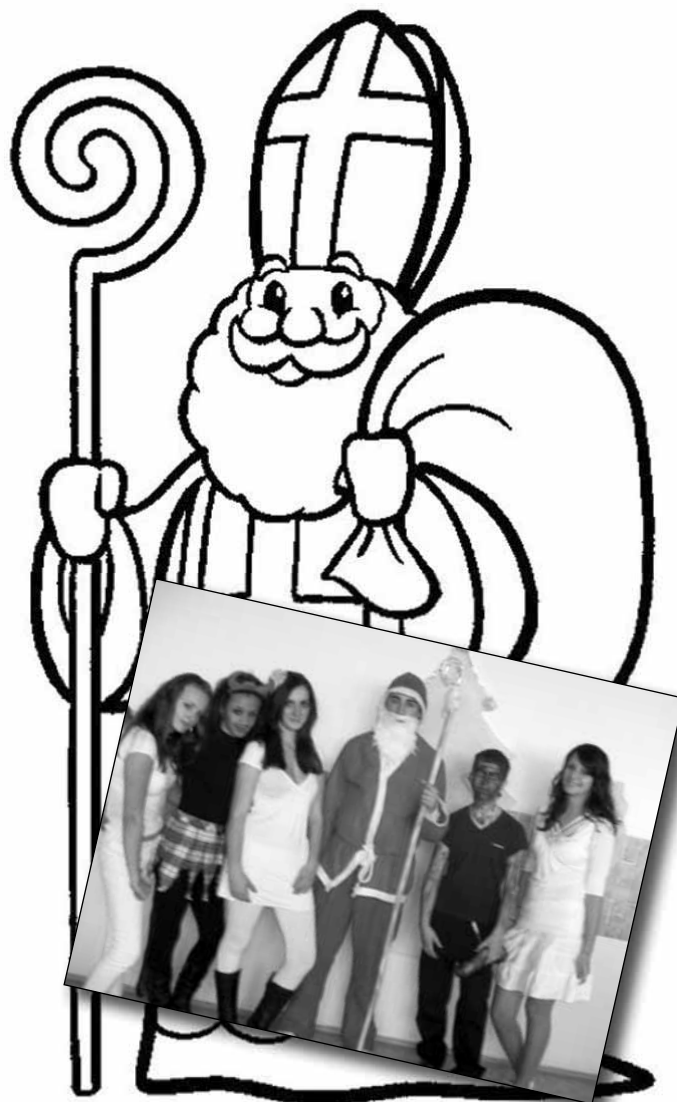
*Preto je deň mikulášsky, radostný
a veselý.*

*Ja som Mikuláš starý, nosím dob-
rým deťom dary.*

*Ale nebojte sa ma, ja som dobrý
dedko,
nezjem ani jeden cukrík, deťom
rozdám všetko.*

Deti Mikulášovi za návštevu
a darčeky poďakovali pesničkami
a básničkami.

Mgr. Iveta Babčanová
riaditeľka MŠ

Vážení spoluobčania
Určite ste si všimli, že svätého Mikuláša sprevádzali krásne odetí anjeli. Okrem nových kostýmov, ktoré ušila pani Alenka Tóthová mali aj zaujímavé a trblietavé krídla vyrobené pani Alenkou Kubaliakovou. Obom šikovným ženám srdečne ďakujeme.

foto: L. Komorová a B. Strmeňová

Máme aj adventný venček

V hociktorú dennú hodinu počuť aj v našej obci zvuk prašenia pokrovcov, umývanie okien je v plnom prúde a obchody „praskajú vo švíkoch“. Je to predzvesťou čohosi zvláštneho, výnimočného. Je to príchod adventu, v ktorom sa štyri týždne pripravujeme na najkrajšie sviatky v roku, sviatky pokoja a lásky – Vianoce. Symbolom adventu sa v posledných desaťročiach stal aj u nás adventný venček, ozdobený štyrmi sviečkami. Každú nedeľu ich postupne zapalujeme. Takto si rodina Valaštanov uvedomuje, že okrem čistých príbytkov sa začína aj duchovná príprava sviatkov narodenia pána. Možno je to aj pripomienka toho, aby sme v zhone každodenných starostí nezabudli, že múdrosť našich predkov sa až dodnes a naveky bude prejavovať v zachovávaní aj v malých ale vzácných zvykoch.

A keďže centík ide k centíku a u nás na Horehroní ich nie je

až tak veľa, rodina matičiarov sa rozhodla naučiť sa pripraviť si adventný venček doma. Ale ako na to? MO MS preto zorganizoval kurz a pozval naň všetkých, ktorí sa chceli priučiť novej technológii zhotovenia venca. Lektorkou kurzu bola členka MO MS Petra Fischerová. Na pripravených stoloch v miestnosti bývalej Palmy si rozložila ceruzky, nastrihané kúsky textilu, polystyrénové kruhy, krúžky, gule, hviezdy a prítomné ženy, či zvedavé žiačky ZŠ sa pozorne započúvali do výkladu a ukážok, ako sa dnes dá aj z kúska nepotrebnnej látky vytvoriť dielo, ktoré poteší členov našich rodín, skrášli nám byt a upozorní nás, že čas radosť a veselosti sa približuje.

Každá prítomná si techniku výroby vyskúšala, lektorka každej pomohla a usmernila tak, aby výsledný efekt znamenal spokojnosť. Najviac sa do práce chytili tí najmladší – deti – žiačky základnej školy so svojou pani učiteľkou

Mgr. Paprčkovou a zástupkyňou školy Mgr. Hankovou.

Po hodine sa žiačky šťastne pýšili so svojím venčekom a rozpracovanou vianočnou guľou. Možno by tých hotových venčekov bolo aj viac, ale zimou, ktorá v miestnosti bola, nám krehli ruky. Hrialo nás však uvedenie si, že sme sa niečo nové naučili, že náš ve-

domstný obzor sa znovu rozšíril. Ba čo viac, žiačky sa už tešili, ako v krúžku budú zhotovovať a učiť pripravovať vence aj svojich spolužiakov. Nuž teda, príjemné a radostné Vianočné sviatky želá všetkým matičiarom a obyvateľom našej obce výbor MO MS vo Valaskej.

Ing. Anna Fischerová

DOBROVOĽNÝ HASIČKÝ ZBOR VALASKÁ hodnotil svoju činnosť za rok 2011

Dňa 25.11.2011 sa konala Výročná členská schôdza Dobrovoľného hasičského zboru vo Valaskej. Na začiatku Výročnej schôdze prevzal starosta obce p. Ing. Uhrin z rúk predsedu Dobrovoľného hasičského zboru p. Benedeka preukaz člena zboru a zároveň bol ako vrchný veliteľ požiarnej ochrany v obci zo zákona 314 bol povýšený do hodnosti technik. Schôdzu viedol člen výboru DHZ Valaská p. Krbiľa. Po zvolení volebnej a návrhovej komisie už valaštianski hasiči hodnotili svoju činnosť za rok 2011. Správu o činnosti predložil predseda Dobrovoľného hasičského zboru vo Valaskej p. Benedek Pavel. V správe o činnosti sa okrem iného uvádzalo, že hasičský zbor v roku 2011 zasahoval 21- krát pri likvidácii požiarov vo Valaskej a blízkom okolí - Bystrá, Predajná atď. Okrem toho sa zúčastnil na štyroch päťracích akciách po stratených a zablúdených občanoch. V tohtoročnej okresnej previerke pripravenosti hasičských zborov okresu Brezno skončilo družstvo do 35 rokov na peknom treťom mieste z 39 hasičských zborov. Túto previerku sme tiež aj usporiadali a mala dobrú úroveň, za čo treba poďakovať organizátorom. Tiež p. Zelenčík Miroslav vyhral prebor jednotlivca a získal ako jediný v okrese I. výkonnostnú triedu. V hre Plameň sme jarné kolo v Hornej Lehote vyhrali a tiež sme mali aj víťaza v prebore jednotlivca. No jesenného kola sme sa, žiaľ, už nezúčastnili pre nezaujímajúci prácať v hasičskom krúžku. Diskusia bola zame-

raná hlavne na usporiadanie bursy vo Valaskej. V poslednom období nie je záujem o bursu ani zo strany mladých ľudí ani občanov tak, ako to bolo v minulosti. A preto sa zvažovalo, či máme usporiadať akciu, o ktorú nie je záujem a navyše je stratová. Nakoniec sa rozhodlo, že bursa tento rok ešte bude, ale v zmenenom scenári, ak to schválí kultúrna komisia. V diskusii vystúpil aj pán starosta Ing. Uhrin, ktorý ocenil prácu dobrovoľných hasičov ako jeden z mála spolkov, ktorý svojpomocne zveľaďuje majetok obce. Jedná sa o opravu vozidla Tatra 148, prestavanie dielne a vytvorenie šatne pre mužstvo. Okrem toho sa upravuje areál

v Udieri, kde každoročne vandali robia škodu. V tomto roku úplne zničili okolie vody. Vytrhali rúrky, poškodili prameň, válov bol zanesený zeminou a blatom. Po diskusii prebehli voľby členov výboru - predsedu spolku a veliteľa obecného Dobrovoľného hasičského zboru. Bol zvolený jedenásťčlenný výbor Dobrovoľného hasičského zboru, za jeho predsedu bol zvolený opätovne p. Benedek Pavel a za veliteľa obecného Dobrovoľného zboru bol zvolený p. Murín Alexander. Funkčné obdobie výboru je päť rokov. Zvolenému výboru, predsedovi p. Benedekovi a veliteľovi p. Murínovi ako i celému Dobrovoľnému hasičskému zboru vo Valaskej prajem hodne úspechov v ich náročnej a častokrát aj životu nebezpečnej činnosti.

foto a text Peter Turňa

Žijeme v dobe, keď stále niekto niekoho napadá, keď stále niečo naháňame, keď „šoping“ a akcie nám všetkým zatemňujú zdravý rozum..., namiesto kníh a serióznejších vecí čítame letáky, bulvárne časopisy, pozeráme v TV show programy, naše vzory sú rôzne celebrity - čím s menším IQ, tým lepšie... kedy poďakovanie niekomu sa považuje za slabosť alebo niečo slabošské... A práve ja si myslím, že je to naopak, kedy poďakovaním chceme vzdať niekomu úctu a oceniť si niečo, čo pre nás alebo spoločnosť urobil, trebárs aj nad rámec svojho zamestnania a podobne.

Chcem preto verejne poďakovať HASIČOM-VALASKÁ za ich výraznú pomoc pri organizovaní breznianskeho cyklo maratónu pod názvom JAKI KELLYS biketour Brezno dňa 1.10.2011. HASIČI - VALASKÁ - sa na štvorkolke aktívne spolu zúčastnili na značení trate (mimo pracovného času), a počas samotného preteku sa so štvorkolkou aktívne zúčastnili na trati ako operatívne značkovacie vozidlo - zásobovacie vozidlo na občerstvovanie a

ĎAKUJEME HASIČOM

HLAVNE vozidlo na zvoz zranených a tých bolo dost!

Predseda je to celoslovenský pretek, a ešte k tomu záverečný, kedy sa vyhlasujú výsledky celej 14 pretekovej slovenskej cyklo maratónskej MTB série. Reklama HASIČOV je zaručená!!! Všetko musí byť na patričnej úrovni. No a to najhlavnejšie je zdravý pohyb pre nás všetkých.

SCK Ďumbier, ktorému už pár rokov predsedám, všetko to robí tiež len pre potešenie z dobrého podujatia, ale takéto veľké podujatie už potrebuje aj veľkú podporu miestnych dobrovoľných organizácií. Ďakujem ešte raz, lebo aby sa to všetko mohlo uskutočniť, musí byť spolupráca vzájomná aj s takými obetavými ľuďmi a ich technikou, ako sú HASIČI - VALASKÁ. Keď sa hýbeme, žijeme...

text a foto: Ján Kirdaj, riaditeľ pretekov

55. výročie Dychového orchestra Valaská

Október 1956 je pamätným mesiacom v histórii obce a dychovej hudby v našej obci. Uskutočnila sa prvá schôdza členov hudobného krúžku. Odvtedy si každých 5 rokov pripomínáme vznik dychovej hudby - dnes Dychového orchestra vo Valaskej. V sobotu 26. novembra sa v sále Kultúrneho domu vo Valaskej konal slávnostný koncert pri príležitosti 55 rokov vzniku orchestra. Potešilo nás plné hľadisko divákov, vďaka ktorým sa nám hralo naozaj dobre a môžeme povedať, že koncert sa vydaril. Svedčil o tom naozaj silný potlesk i záverečné standing ovation. Nové bolo logo dychovej hudby a bulletin vydaný pri príležitosti jubilea.

Na úvod zaznel Mozartov Turecký pochod. Po krásnom príhovore zástupcu starostu obce Ing. Petra Bánika program pokračoval prvou z čerešničiek na slávnostnej torte tohto koncertu - neapolská pieseň Funiculi, funicula, ktorú si s nami zaspievala skvelá učiteľka našej ZUŠ a členka zboru Štátnej opery v B. Bystrici Mgr. Adriána Škrváňová a spevokol Lipka, náš vzácný hosť koncertu. Nasledovala polka Pod Brezinou a krásna moravská pieseň Hádajú v úprave Pavla Šianskeho v podaní sólistiek Mgr. Art. Adriany Bundovej a Martiny Škantárovej. Na záver prvého bloku sólo na klarinet ako z veľkej knihy vystrihol Matej Veselka v známom Montiho Čardáši. Prišiel čas ocenení pre členov orchestra. Z rúk zástupcu starostu obce si čestné uznania prevzali zaslúžilí muzikanti - Ján Šanko, Milan Kubina a Ján Bartánus. Za aktivitu o snahu a vzornú reprezentáciu obce a dychovej hudby boli ocenení aj tí mladí, najmladší z našich radov - Matej Veselka, Anna Mária Škultétyová a Tomáš Hreňo.

Potom sme sa ponorili do sveta vážnej hudby. Zaznelo Pie Jesu - známa krásna pieseň z Requiem Andrew Lloyd Webbera, spievala opäť dvojica Adriana Bundová a Martina Škantárová. Na rad prišla snáď najnáročnejšia skladba koncertu. Dirigent Ján Jenča využil prítomnosť skvelého klaviristu, učiteľa v ZUŠ Valaská Ing. Petra Pisára a zavolať ho k nám, aby sme spolu nacvičili jedno z najznámejších diel Georga Gershwinu - Rhapsody in Blue (Rapsódia v modrom), ktorú pre klavír a dychový orchester upravil Miloslav Hlaváček. Bol to experiment, ktorý sa vo svete dychovej hudby len tak nevidí, a myslím, že sa vydaril. Talent Ing. Pisára je skutočne obdivuhodný

a hodný i slávnejších koncertných pódíí.

Bol to Jožko Kučera, ktorému nedovolil zabudnúť aj na druhého jubilanta tohto večera, malú dychovú hudbu Švitorka. Švitorka už aktívne neučítkuje, ale tohto roku by sa dožila 40 rokov. V malej dychovke i jeden hráč znamená veľa, a keď odíde, dychovka už nemôže hrať. No aspoň pre spomienku a možno i preto, aby plamienok Švitorky úplne nezhasol, dali sme sa dokopy a zahrali pár pekných ľudových piesní v bloku venovanom našej valašianskej Švitorky. Bolo to príjemné spestrenie slávnostného večera.

Nasledoval blok tanečno-populárnych me-

lódíí. Zaznela zmes piesní skupiny ABBA. Opäť nápad Janka Jenču. Zneli trúbky, saxofóny basová i sólová gitara. Spolu s nami si zaspievala Martina Škantárová a malí roztomilí speváci zo ZUŠ - Martina a Andrea Dundovičová, Diana Turňová, Katarína Kureková, Nikola Bartošová, Branislav Blažek. Nasledovala melancholická Mesačná serenáda pripomínajúca staré časy známeho džezmena Glenna Millera, a za ňou Fiesta Tropicale, ktorá rozohrala žilky milovníkov latinsko-amerických melódíí. Potom okolo nás blúdila láska - valz Geju Dusíka Láska okolo blúdi, ktorý zaspievala Adriana Bundová. Po gratuláciách a krásnych slovách prianí, za ktoré úprimne ďakujeme, zaznel v podaní orchestra a spevokolu Lipka známy Vangelisov soundtrack Conquest of Paradise (Dobytie raja). Hľadisko bolo na nohách a nás hrial dobrý pocit. Program bol naozaj pestrý a bohatý na prekvapenia, najmä vďaka nášmu dirigentovi Jankovi Jenčovi, ktorý vymýšľa stále nové zaujímavé skladby, prináša nové nápady. I za to mu bola udelená na koncerte odovzdaná cenu starostu obce.

Chcem pri tejto príležitosti poďakovať všetkým, ktorí nás prišli povzbudiť a odmeniť svojím potleskom, pozvaným hosťom, bývalým členom a dirigentom, všetkým gratulantom za ich pekné slová a priania. Ďakujem aj sponzorom, ktorí podporili naše výročie, a to najmä starostovi obce Hronec - Bohuslavovi Nemkymu, Norbertovi Kučerovi - Scilla kvety, Martinovi Krupovi a Ivorovi Páleníkovi - I.P. Press, Marekovi Poliakovi, Ľubomírovi Štubňovi a Marcelovi Oravcovi. V prvom rade však patrí poďakovanie pánu starostovi obce Ing. Jurajovi Uhrinovi a obecnému zástupiteľstvu za podporu nášho výročia a dychovej hudby všeobecne. Ďakujem aj Danke Králikovej a Stanovi Harendarčíkovi za pomoc pri organizovaní koncertu, žienkam zo spevokolu za napečené chutné koláče a všetkým, ktorí pomohli pri príprave koncertu. Verím, že sa o 5 rokov znovu stretneme pri ešte zaujímavejšom slávnostnom koncerte, no dovtedy nás, dúfam, čaká ešte mnoho vystúpení vo Valaskej, ale i na iných miestach Slovenska, či za jeho hranicami. A nezabúdajte - dvere do našej skúšobne sú každému otvorené.

Róbert Hlaváček

Ako vznikla dychovka vo Valaskej...

V Kronike p. učiteľa Antona Kúdelku sa píše: Myšlienka založiť dychovú hudbu – dychový orchester vo Valaskej vznikla už v tridsiatych rokoch minulého storočia. V rokoch 1931 – 1933 pôsobil vo Valaskej ako výpomocný učiteľ Štefan Mihaľa, rodák z Predajnej. Mal veľký záujem o hudbu, zorganizoval si vo Valaskej

pán Ľudovít Valo, v tom čase zároveň aj kapelník DH Strojární Piesok. Tak sa začala tvrdá robota, zoznamovanie sa s teóriou hudby, s notami, aj boj s časom. Požiarna zbrojnica sa stala dva razy do týždňa miestom, kde sa schádzalo 40 budúcich hudobníkov.

Bolo treba získať aj ďalšie finančné pros-

tisíc bolo z divadelných predstavení, s ktorými hasiči-divadelníci chodili po okolitých dedinách. Zvyšných 20 tisíc poskytol ONV, o čo sa pričínal spomínaný Vojtech Nezbeda a vtedajší predseda finančnej komisie pri ONV Ondrej Kováčik (Valaštan zo „školského domu“).

Tak prišiel 15. január 1957, keď v slávnostnej atmosfére v sále osvetovej besedy za značnej účasti občanov po koncerte DH Strojární Piesok prevzalo 37 členov dychovej hudby nové nástroje a takto získaný nástroj niektorí z nich držia dodnes. Aj dnes im určite rezonujú ako ozvena slová sľubu, že prvýkrát verejne vystúpia na 1. mája 1957, čo aj čestne splnili.

Prišlo obdobie prvých vystúpení, DH sa dostávala do povedomia občanov, bez účasti dychovky si miestne oslavy a pamätné výročia dlhý rad rokov nevedel už nikto z Valaskej ani predstaviť. Tak ako vo všetkých oblastiach života aj v dychovke vznikali problémy. Stále sa zápasilo s financiami. Hasičská pokladňa sa vyprázdnila až natoľko, že dirigentovi darovali aj gramofón, pri ktorom sa mládež učila tancovať, len aby zotrval pri našej dychovke. Až napokon dychová hudba prešla do pôsobenia vtedajšej osvetovej besedy, ktorá tieto otázky prebrala na seba. Tak ako všetko v spoločnosti, aj dychová hudba vo Valaskej

prechádzala rôznymi zmenami. To hlavné, inšpirujúce, však prekonalo zmeny aj roky. Bol to najmä elán, snaha a úprimný záujem o samotnú hudbu a dôstojnú reprezentáciu svojej obce. To je stimul, ktorý iste v nemalej miere priťahoval aj mladých, ktorí postupne nahrádzali starších a odchádzajúcich. Tu treba spomenúť a poďakovať za značný kus práce, ktorú s mladými, nastávajúcimi muzikantmi odvedol Milan Cipcjar a

ľudovú hudbu. To bolo motiváciou, aby sa aj u hasičov zrodila myšlienka založenia dychovej hudby. Ján Molčan, ako tajomník DHZ vo Valaskej sa s ním spojil. Snažil sa o zapožičanie hudobných nástrojov z Predajnej, kde sa DH práve v tom čase rozpadla. Túto myšlienku sa však nepodarilo zrealizovať a keďže finančných prostriedkov na zakúpenie nástrojov nebolo, zostalo len pri prianí a túžbe, ktorá neschádzala z mysle Valaštanov.

Myšlienka o založení dychovky prežila ešte dlhé roky, ťažké časy vojny, až sa nakoniec podarilo urobiť prvý sľubný krok a to bolo založenie prípravného výboru pre založenie dychovky, ktorého predsedom sa stal pán Ján Molčan, tajomníkom bol pán Július Švantner a pokladníkom pán Šimon Kupec. Prvý finančný vklad bol zo vstupného z divadla, ktoré navštívili členovia DPZ a odohrali 4. novembra 1951. Ešte náročnejší bol návrh, aby za účelom zakúpenia nástrojov zapožičal každý člen hasičského zboru 1000 korún. Aj táto, na prvý pohľad ťažko realizovateľná požiadavka bola splnená. Zostávalo vyriešiť ešte otázku, kto sa podujme ľudí, ktorí nepoznali noty a nemali v rukách žiadny hudobný nástroj dostať z hudobného analfabetizmu na úroveň hudobníkov. Na tejto otázke to opäť stroskotalo.

Prišiel 26. október 1956 a ustanovujúca schôdza hudobného krúžku pri osvetovej besede, ktorého predsedom sa stal pán Jozef Urban, hospodárom pán Anton Oravec a kapelníkom

triedky na zakúpenie hudobných nástrojov. Tu urobil značný kus roboty vtedajší riaditeľ školy a predseda Osvetovej besedy Vojtech Nezbeda, dokopy sa dalo spolu 40 000 Kčs. Dvadsať-

učiteľ LŠU - Karol Šikula. Muzikantský domov vo valaštianskej dychovke našli aj hudobníci, ktorí nie sú obyvateľmi Valaskej, ale Valaská, a najmä dychovka im prirástli k srdcu. Boli

to muzikanti najmä z Brezna, Hronca, Podbrezovej, ale i z Banskej Bystrice. Z dirigentov, či kapelníkov, ktorí našu dychovku viedli, sme už spomínali prvého kapelníka Ľudovíta Valu, ktorý začínal od začiatku. Naučil sa zakladajúcich hudobníkov najprv čítať noty a potom techniku hry na ten-ktorý hudobný nástroj. Keď sa pán Valo vrátil späť k dychovke na Piesok, pokúsil sa ťažké chvíle prekonať a dychovku zachrániť pán Štefan Štec, po ňom asi na 1/2 roka sa stal kapelníkom prvý Valaštan pán Emil Zelenčík, neskôr Jozef Rýchly, ktorý sa pričínal aj o dopĺňovanie kapely mladými muzikantmi z dorastu.

foto: archív

Treba spomenúť aj účinkovanie dychovky pod dirigentskou paličkou Jána Soliara a Jozefa Tužinského. Veľmi významným bolo účinkovanie Alojza Šikulu, ktorý prevzal odborné vedenie DH v roku 1974. Po tvrdých nácvikoch nastúpila DH na hviezdicovom pochode z príležitosti osláv 30. výročia SNP v Banskej Bystrici. Bol tvrdým zástancom odbornosti a disciplíny, veď na spomenutom vystúpení z vtedajších 30 hudobníkov nechal vystúpiť iba 18. Sila kolektívu je však veľká a po krátkom čase sa postupne všetci do kolektívu vrátili.

Správny prístup, jeho odbornosť a záujem o dorast dovedli DH vo Valaskej na veľmi dobrú úroveň. Prvým uznaním bola cena Rady ONV v Banskej Bystrici už v roku 1976 a za tým ešte celý rad ocenení, diplomov a uznaní.

Šesť rokov pôsobenia Alojza Šikulu ako kapelníka zanechalo trvalé stopy v celkovej úrovni DH, ktorá sa vypracovala na takú úroveň, že sa s ňou začalo počítat pri účinkovaní na rôznych podujatiach v rámci celého okresu. Počet vystúpení sa zvýšil na 30 až 40 v priebehu roka. Pod vedením ďalšieho kapelníka Vlastimila Chlebovca sa naša dychovka prezentovala veľmi dobrými výsledkami aj v družobnom meste Chlumeck nad Cidlinou pri Hradci Králové, kde sa jej dostalo zadosťučinenia aj od takého muzikanta a dirigenta, akým nesporne bol Václav Hybš. Charakteristickou

Profesionálny muzikant, člen orchestra stálej opernej scény v Banskej Bystrici Bohumil Sedláček, prevzal taktovku a s ňou zodpovednosť za účinkovanie dychovej hudby 1.10.1991 no a po ňom to bol v roku 2001 učiteľ ZUŠ vo Valaskej, vynikajúci klarinetista, klavirista a hudobný skladateľ Ján Jenča.

Dôležitou úlohou má v každej dychovke vedúci, po novom manažér hudby. Na tomto poste sa vystriedali Jozef Urban, Anton Oravec, Milan Cipciar. Obdivuhodných 35 rokov viedol dychovku Jozef Kučera. Štáfetu vedúceho odovzdal Adriane Bundovej (Luptákovskej), ktorá ju pre materské povinnosti podala ďalej do rúk Róberta Hlaváčka.

Významné miesto v histórii dychovej hudby

vo Valaskej patrí aj pánovi Ladislavovi Matajovi, dlhoročnému kapelníkovi DH Strojárne Piesok, ktorý síce nepôsobil vo funkcii kapelníka našej dychovej hudby, vychoval však veľmi veľa dobrých muzikantov, ktorí pôsobili aj pôsobia v našej DH. Za túto prácu odvedenú v prospech našej dychovky mu patrí úprimná vďaka, škoda že už nie je medzi nami. Je skutočne obdivuhodné, že 40 rokov vo Valaskej pôsobili nezávisle na sebe dva dychové orchestre. Dychová hudba pri ZK ROH Strojárne Piesok však po revolúcii so zánikom závodu zanikla.

Z dosiahnutých úspechov a ocenení spomenieme vystúpenie pri ukončení Bratislavského hudobného leta v Rači v roku 1985, kde zo 16 DH práve dychovka z Valaskej pod vedením Róberta Meliša získala Cenu poroty za najlepšie prevedenú pôvodnú slovenskú skladbu - Slovenský tanec č. 1 od Karola Pádivého. V súčasnosti je vystúpení mimo obce menej, keďže i doprava niečo stojí a málokto ktorý organizátor podujatia nám ju zaplatí. I tak sa nám každý rok podarí vďaka podpore obce dostať na vzdialenejšie podujatia, či už to bolo Sliachske kultúrne leto, vystúpenie v Kysuckom Novom Meste, Modrom Kameni na festivale Hradská muzika, pravidelne otvárame sezónu na čiernohronskej železnici, hráme na našom festivale no občas sa naskytne i nečakaná príležitosť, ako to bolo napr. v minulom roku, keď sme účinkovali v relácii Modré z neba v TV Markíza. V posled-

ných rokoch sme zavítali i do Čiech – do Valašskej Bystřice, kde hrá tiež Valaštan Marian Semančík, a tohto roku sme po obnovení družby obce Valaská s mestom Chlumeck nad Cidlinou zavítali spolu so spevokolom i tam. Dnes má Dychový orchester vo Valaskej 35 členov a oslávil svojich 55 rokov.

Jozef Kučera
Róbert Hlaváček

foto: Barbora Strmeňová

črtou ďalšieho kapelníka vynikajúceho klarinetistu z Banskej Bystrice Róberta Meliša bola systematická práca odborne a organizačne schopného dirigenta. Jeho pôsobenie znamenalo udržiavanie kolektívu muzikantov na vysokej umeleckej úrovni, udržiaval disciplínu, nevyhnutnú pre túto prácu, kolektív si udržiaval čestné miesto aj medzi dychovkami, pôsobiacimi pod Závodnými výbormi ROH, ktoré mali neporovnateľne lepšie finančné aj materiálne podmienky. Pamätný je Festival (vtedy súťaž) dychových hudieb vo Valaskej v roku 1984, keď sa v náš orchester obsadil 2. miesto po Dychovej hudbe Železiarní Podbrezová.

Prežili sme deň, na ktorý sa nezabúda

Prvé októbrové ráno sa skvelo snečným jasom. Ráno ako stvorené vybehnúť si do prírody, aby naše oči mohli obdivovať všetkými farbami namaľovanú nízkotatranskú prírodu a podľa možnosti upierať zrak aj na vysokotatranské veľikány. Povešť hovorí, že keď Pán Boh pri stvorení sveta rozdával svoje dary, každému národu prisúdil niečo iné. Rozdal skoro všetko. Tomu zlato, tomu moc, tomu vodu, teplo, zimu, tomu to a to.... Na konci toho dlhého radu stál skromný, pokorný a tiež čakajúci človečik – Slovák. Veril, že Pán na neho nezabudne a prideli mu čo len omrvinku. Keď si ho Pán všimol, prihovoril sa mu : „ Čo dať tebe, biedny človeče, veď už som všetko rozdal.“ Zadival sa do dialky, rozťahal svoje ruky a tichým hlasom povedal : „ Tebe dávam mohutné zelené hory, krásnu prírodu, ľubozvučnú reč a piesne, ktoré budú vychádzať priamo z tvojej duše, aby sa pri nich každé srdce naplnilo pocitom šťastia a pokoja. Chráň si a zveľaďuj tieto dary, opatruj ich ako oko v hlave a uvážlivo s nimi narábaj so svojim potomstvom.“ Človečik sklonil hlavu, pokľakol, podakoval a stal sa pánom územia, ktoré je stredom Európy. A v tomto strede, celkom v jeho srdci sa rozprestiera aj naše Horehroncov. Ku každému pohostinné, ku každému priateľivé. Mnohí z nás, Horehroncov, žijú a spoznávajú celý svet. Učia sa, ako urobiť čo to pre seba, pre svoju rodinu, pre suseda, pre miesta, kde sa narodili, aby sa nám žilo lepšie.

Možno aj s takýmito myšlienkami sme nastupovali do autobusu. Možno aj toto tvorilo obsah tematického zájazdu, ktorý zorganizovali MO MS a OcÚ. Nie, neboli to len nákupy v Nowom Targu. Bolo tam oveľa viac. Bolo tam spojenie krásy s užitočnosťou, spoznávanie kraja a ľudí za hranicami našej vlasti, uvedomenie si, akí sme malí pred majestátnosťou skalnatých štítov, ktoré sú už pripravené prijať na seba farbu zimy, pretože bude to ona, čo zatarasí chodníky a vychodené cestičky bielym snehom. Zanechali sme za sebou práve vychádzajúcim slnkom zaliaty Lomnický štít a jeho spoločnosť končiarov – strážcov nášho územia, aby sme sa preniesli do inej architektúry, do iného prostredia, do teritória našich susedov a priateľov Poliakov. Počas cesty predsedníčka MO MS oboznámila účastníkov zájazdu, že prvá písomná zmienka o meste je z r. 1326, keď mu kráľ Kazimír Veľký udelil zvláštne práva, aby mesto mohlo rýchlo rásť. V r. 1601 Targ ľahol popolom pri ničivom požiari. Ale sila a vôľa ľudí bola mocnejšia, mesto sa pozviechalo a znovu vybudovalo. Po stáročia bolo hlavným zamestnaním obyvateľov poľnohospodárstvo, spojené s kožušníctvom a obchodom. Dnes má približne 35000 obyvateľov, má svoje múzeá, kiná, športoviská, vzácne kostoly a iné zaujímavosti. Pri pohľade na obľúbenými skalami obložené prízemie domov a prístupových chodníkov sme hádali, koľko asi rokov trvá, kým vody rieky svojím prúdom vytvorí neforemnú tvrdú skalu na zaujímavú oblú „žabicu“. Žiada sa mi povedať, že aj u nás sú hádam raz do roka jarmoky. Trhovníci prídu zo všetkých kútov Slovenska i zo zahraničia. Ale organizovať takéto jarmočiská 2 – 3 krát do týždňa, to treba chcieť, vedieť a vidieť. To treba prežiť a precítiť. A nám sa to v jednu krásnu októbrovú sobotu podarilo.

V Nowom Targu bolo tovaru hádam od výmyslu sveta. Celé dopoludnie sme chodili, kupovali, spoznávali históriu mesta s jej úžasnými pamiatkami, obdivovali ochotu a priateľivosť trhovníkov, až sme pred obedom spokojní zasadli na svoje miesta v autobuse, aby sme sa vydali na návštevu Ľubovnianskeho hradu. Naša cesta viedla popri Dunajci a pokým nás predsedníčka MO zoznamovala s históriou hradu, mesta a okolia, mohli sme obdivovať a kývať na pozdrav pltníkom, ktorí na svojich pltiach viezli turistov a návštevníkov tohto kraja.

Mestečko Stará Ľubovňa je ako mnoho iných, len tá dominantna - Ľu-

bovniansky hrad – iným chýba. Cestou na hrad sme za seba, starostu obce, MO MS i za všetkých občanov Valaskej poblahoželeli novomanželom, ktorí si práve tu povedali svoje „áno“ na celý život a ktorých sme čírou náhodou stretli pri vchode do hradu.

Potom nás už sprievodcovia v dobových kostýmoch zoznamovali s históriou a krok za krokom približovali zaujímavú architektúru, život na hrade, ukrytý v spomienkach, zápiskoch a mohutných múroch s malými oblôčkami. Dejiny hradu siahajú do r. 1307, kedy ho postavil uhorský magnát Omodej Abo. Postupne sa hrad stal majetkom Drugethovcov, navštívila ho uhorská kráľovná Mária, kráľ Žigmund Luxemburský a v r. 1412 sa stal miestom stretnutia panovníkov Poľska i Uhorska, ktorí tu podpísali zmluvu o mieri. V r. 1412 dal Žigmund Luxemburský za pôžičku 37 000 kôp českých grošov do zálohu poľskému kráľovi Vladislavovi II. hrad Ľubovňu, mesto, Podolinec, Hniezdne a ďalších 13 spišských miest. Rokmi, ba stáročiami sa stal sídlom šľachtického rodu Kmitovcov a rôznych správcov zálohovaného územia. Po požiari okolo r. 1500 nariadil poľský panovník Žigmund II. August hrad obnoviť a zálohované územie sa dostáva do rúk poľského šľachtického rodu Ľubomirských. Hrad navštívilo mnoho významných osobností, ako poľský kráľ Ján Kazimír, v čase, keď tam boli uschované poľské korunovačné klenoty a panovník Ján Sobieski. V r. 1768 bol na hrade väznený Móric Beňovský. 360 rokov trvalo obdobie poľskej správy, potom prešiel do správy štátu, až ho odkúpil šľachtický rod Raisz. Posledným majiteľom hradu bol Juraj Félix Reisz, ktorý je so svojou manželkou Apolóniou, synmi Júliusom a Alexandrom pochovaný pred hradnou kaplnkou. Postupne hrad odkúpilo mesto Stará Ľubovňa, potom poľský šľachtický rok Zamoyski až do r. 1945.

Hrad má barokový palác, západný renesančný bastión, kazematy (podzemné chodby), neskorogotickú bránu, výstavnú sieň, kde sú umiestnené dobové kostýmy z XV. – XVIII. storočia, gotický palác, z ktorého sa dalo prejsť do veže tromi vstupmi, ďalej gotická veža s tromi opornými piliermi, barokový palác, kde je expozícia historického nábytku, baroková kaplnka sv. Michala archanjela, hradná studňa a renesančný palác. K hradu patrilo niekoľko budov pod ním, ktoré boli súčasťou podhradia, drevený hostinec, voziareň, budova fiškála, liehovar, murovaná sýpka, byt účtovníka a obytné domy pre úradníkov, ktoré sú súčasťou skanzenu, kde je aj hodnotný drevený kostolík. Nič netrvá večne, a tak sa aj táto sobota, plná úžasných zážitkov, blížila k záveru. Zostali nám z nej nezabudnuteľné spomienky, ktoré nafotografovali predseda KŠK Mgr. Karak a pani Petrová.

Slnko už skoro zachádzalo za končiare Tatier, keď sme zaujali svoje miesta v autobuse, aby nás pán vodič bezpečne a ohľaduplne doviezol domov.

Každý účastník tohto tematického zájazdu s veľkým uznaním vďačil organizátorom, najmä pánu starostovi Ing. Uhrinovi aj za to, že keď človek chce, dá sa spojiť príjemné s užitočným a uspokojí ľudí obchodne i duchovne.

Ing. Anna Fischerová, foto: Ivan Karak

Kultúrno-umelecký projekt s týmto názvom zorganizovala výtvarníčka Jana Vozáriková v Trenčíne v priestoroch Trenčianskeho múzea. Čo všetko obsahoval? Dňa 5. októbra slávnostné otvorenie dvoch výstav – obrazov Jany Vozárikovej a fotografií Juliany Vozárikovej, obe autorky žijú a tvoria vo Valaskej.

Počas vernisáže bola tiež prezentácia literárnej tvorby Jany Vozárikovej – básne, ktoré autorka recitovala. 90 obrazov a 40 fotografií bolo tematicky rozmiestnených do troch výstavných priestorov. Počas týchto výstav, ktoré trvali do 31. októbra 2011 boli súčasťou tohto projektu tiež hudobné koncerty, odevná prehliadka a rozhovor s verejnosťou.

Dňa 20. októbra sa predstavila so svojimi originálnymi odevmi Ingrid Budovská, ktoré predviedli modelky za hudobného sprievodu Martina MAOK Tesáka. Tvorbu textilnej dižajnérky Ingrid Budovskej predviedli modelky tiež v máji v New Yorku. Autorka odevov čerpá námety zo slovenských výšiviek a ľudových krojov rôznych regiónov Slovenska. Po odevnej prehliadke MAOK

Krása v nás a okolo nás

pokračoval vo vytváraní svojich hudobných obrazov, ktoré uchvátili prítomných a ich tváre prezrádzali, že to bol pre nich silný a nezabudnuteľný vnútorný zážitok. MAOK hral nielen pre prítomných – hral pre celý vesmír.

Dňa 21. októbra tiež v krásnej reprezentačnej miestnosti Trenčianskeho múzea zahral Jakub Rizman na harfu. Výborná akustika v miest-

nosti pomohla k nevšednému prejavu na tento hudobný nástroj, ktorý Jakub Rizman ovláda majstrovsky. V roku 2009 sa stal absolútnym víťazom celoslovenskej súťaže v hre na harfu – spolupracoval s mnohými orchestrami a sólovo vystupoval vo viacerých štátoch Európy.

Dňa 28. októbra vystúpili členovia hudobnej skupiny Žiarislav a Bytosti. V ľudových krojoch s vlast-

noručne vyrobenými hudobnými nástrojmi rozduchala skupina veselú a spontánnu atmosféru. Diváci nielen spievali, podaktorí si i „zakrepčili“. Ľudia šťastní odchádzali domov.

V októbri bola aj prednáška a rozhovor s verejnosťou a o prítomných bytostiach a ich pôsobení. Prednáška s lekárom bola na vysokej úrovni, ktorá hlbokozasiahla zúčastnených. Živý rozhovor s prítomnými navodil mnohé iné zaujímavé témy.

Organizátorka tohto projektu išla o krásu a naplnenie ducha formou prepojenia umelcov rôzneho zamerania. S týmto cieľom spájania umelcov zo Slovenska chce Jana Vozáriková pokračovať aj v iných krajinách. „Kým duch v národe, národ žije“ – tento odkaz Ľudovíta Štúra je neustále živý, tak nech je jeho odkaz napĺňaný tu doma aj v iných krajinách, aby ten duch národa žil a nie živoril a naplno mohol rozvinúť svoje perute.

Vďaka patrí aj starostovi obce Valaská za podporu tohto projektu.

Jana Vozáriková,
foto: Juliana Vozáriková

Historik Ernest Laubert

Dávnú minulosť našej obce skúmal zanietený historik-amatér, pán Ernest Laubert. Z Monografie obce Valaská sa jeho zásluhou môžeme dozvedieť množstvo informácií o vzniku, vývoji obce a o živote jej obyvateľov.

Ernest Laubert sa narodil 15.1.1897 vo Valaskej. Ako sedemročnému mu zahynul otec pri práci v Podbrezovej, o tri roky umrela aj matka. Po otcovej smrti žil 10 rokov v sirotinci zriadenom na hrade v Slovenskej Ľupči. Možno aj preto ho zaujímalo všetko z histórie, čo súviselo s Ľupčianskym hradom, jeho panstvom a poddanskou obcou Valaská. Napísal kapitoly z dejín Valaskej, monografiu Poniky a Dejiny Ľupčianskeho hradu a panstva. V januári /2012/ si pripomenieme 115 rokov od narodenia Ernesta Lauberta. Umrel 4.novembra 1982, pochovaný je na cintoríne v rodnej Valaskej.

Príbeh panského hostinca.

Súčasťou tabla predstaviteľov obce je aj jedna stavba. Ide o bývalý panský hostinec, z ktorého sa po zrušení poddanstva stal obecný dom a od roku 1896 notársky úrad. V tejto budove na čele s richtárom, notárom a prisáznymi, sa rozhodovalo o obecných záležitostiach.

V dávných časoch mal panský hostinec vo Valaskej strategický význam pre Ľupčianskych hradsných pánov. Využívali ho aj cestujúci, ktorí

mali možnosť v „haláši“ vypriahtuť kone a prenocovať.

V roku 1643, po smrti Juraja Sěčiho, vtedajšieho majiteľa panstva, si poddaných vo Valaskej rozdelili jeho tri dcéry: Mária, Katarína a Eva. O krčmu mali záujem všetky tri. V roku 1663 sa stal spolumahajiteľom Ľupčianskeho panstva František Vešelėni, tretí manžel Márie Sěčiovej, známej murárskej Venuše. Keď Vešelėni s manželkou odkúpili časti od jej sestier, uvalili na Valaštanov okrem iného aj novú poddanskú povinnosť, voziť víno a pivo z Ľupčianskeho hradu do panskej krčmy a platiť výčapníka. František Vešelėni bol od roku 1655 hlavný župan Gemerskej župy, Pest-Pilskej a Šolt župy, knieža - palatín Uhorska a hlavný generál armády na Slovensku. Dňa

26.marca 1667 František Vešelėni nečakane zomrel v Banskej Bystrici. Ešte v ten deň previezli rakvu s mŕtvym telom na Ľupčiansky hrad. Manželka Mária ho dala previezť do rodinnej hrobky na Muránsky hrad. 18.apríla ráno sa pohol z Ľupče slávnostný sprievod, ktorý sa zastavil prenocovať v panskom hostinci v okrajovej poddanskej obci Valaská. Bol to pamätný deň a veľká udalosť pre Valaštanov, keď vzácni páni, vysokí hodnostári a úradníci poctili obec svojou prítomnosťou. Ráno pokračoval sprievod s rakvou mŕtveho palatína v ceste na Muráň, kde ho 21.apríla 1667 pochovali. (Udalosť zapísal Ernest Laubert v Kapitolách z dejín Valaskej.)

Mária Luptáková, foto: archív

VITAJTE, MILÉ DETIČKY

Počujete spievať, hrať?
To vám, rodičia, hrajú,
lebo máte dnes dňov na oslavu.
Vaše deti oddnes vo Valaskej sú doma,
ľúbte ich, túľte ich, lásku deľte dvoma.
A násobte každý deň
štyrmi aj piatimi,
lebo láska človečia, tá nemá prázdniny.

Narodili sa:

Hugo Medveď
Michaela Filipková
Samuel Benedik
Lucia Gondová
Michal Polák
Maxim Boroš
Alexandra Špaleková
Miroslava Bartošová

Rodičom srdečne blahozeláme a prajeme im a ich ratolestiam veľa zdravia a lásky.

BLAHOŽELÁME

Stvrdli vaše dlane zrobené
a na vlas padla inovat.
Rástli vám deti, tvrdo bolo žiť,
ťažko vám bolo na chlieb zarobiť.
Tak rôčkov prešiel celý rad
a každý nechal malú vrásku.

Blahozeláme našim občanom, ktorí sa dožívajú v mesiacoch október a november 2011 okrúhlych životných jubileí. Prajeme im pevné zdravie a veľa šťastných chvíľ v kruhu svojej rodiny.

Sú to:

pani Veronika Belasá
pani Anna Gajdošová
pani Daniela Gondová
pani Mária Havašová
pani Viera Čiefová
pani Magdaléna Lojdová
pani Sabína Litvinenková
pani Katarína Baniková
pani Jolana Brejzová
pán Ladislav Kováčik
pán Ing. Ladislav Tornáry
pán Pavel Giertli
pán Juraj Cibula

pani KATARÍNA KRUPOVÁ,
92 rokov

pani ALENA MOLČANOVÁ,
89 rokov

pán KLEMENT BALCO,
88 rokov

Menovaní členovia ZO SZPB Piesok sa v tomto roku dožili svojho vysokého veku. Prajeme im pevné zdravie, krásnu životnú pohodu v rodinách a pokojnú jeseň života.

Výbor ZO SZPB Piesok

Jozef Slivka,

* 05. 09. 1947

+ 26. 11. 2011

Druhorodený syn Jozefa Slivku a Pavlíny rod. Spišiakovej. Žil svoj život vo Valaskej, ktorej sa plne oddal a dal jej svoj celý život, um, talent. Tu zanechal rukolapný dôkaz svojej práce. Od detstva ho zaujímala kultúra, umenie. Ako dieťa hrával bábkové divadlo pre kamarátov, kde sám kreslil kulisy. Neskôr sa začal venovať kresbe uhlíkom a maľbe. Maľoval reprodukcie známych umelcov, portrétoval rodinu. Nadalej sa venoval divadlu, len od bábok prešiel k ochotníckemu združeniu. V roku 1971 sa oženil s Annou Molčanovou, s ktorou mal dve deti Silviu (1971), Svetozára (1973).

Pracoval v Strojárňach Piesok od 1965 do 1973, kedy sa zamestnal v HM Brezno ako konzervátor. Aby sa mohol ďalej rozvíjať pri reštaurovaní zbierkového fondu, zapísal sa na školu konzervátorov v Brne. Ako záverečnú prácu absolventi vyrábali figurálny betlehem. Tematika ho natoľko zaujala, že okrem vyrezávaných, vyrobil točené betlehemy a podieľal sa i na nadzornom breznianskom Betleheme. HM a jeho všetky muzeálne predmety mu prešli rukami a tu sa bližšie spoznával s úžitkovou ľudovou tvorbou, ktorú si pretransformoval do tvorby vlastnej. Venoval sa rezbárstvu, výrobe hračiek (aj točených) pre svoje deti, neskôr vnúťatá, výrobe plastík, sôch, črpákov, foriem na oštiepok, ktoré majú tak blízko k tradíciám. Nedostatok ľudových hudobných nástrojov ho primäl k výrobe píšťal, fujár, dvajačiek, gajdíc, gájd, koncoviek, na ktorých vedel i zahrať. Svojou tvorbou nevynechával ani kožu, kov. Výroba kožuškov pre FS Mostár pokračovala tvorbou zápästkov, valašiek, krpčov, opaskov, praciek, „blancierov“ na košeľe, či klobúky, ktoré boli nielen oku lahodiace, ale aj funkčné, úžitkové. Neznámou pre neho neostala ani kosť, roh, do ktorých tiež vryl svoju pečať.

Jozef Slivka bol pozývaný na rôzne jarmoky, výstavy, súťaže. V roku 1986 mal výstavu v Prahe v Slovenskom dome. Bol ocenený rôznymi oceneniami a čestnými uznaniami. Svojou autorskou výstavou „pomenovanou Podľa vzoru predkov“ sa v roku 1997 predstavil verejnosti. V roku 2007 mal k príležitosti 60 – tky druhú autorskú výstavu s rovnomerným názvom.

Umelci majú bohémdu dušu a potrebujú

Motto:

*Život je jediná vec,
ktorú máme na doživotie.
A keď už žijeme,
hľadme aby sme žili.
Lebo za radosť do života
aj tak zaplatíme
zármuťkom.*

rozlet. Jozef Slivka v svojom rozlete „lietal“ po riekach, jazerách moriach i po snehu.

Bol iniciátorom krnačkových pretekov. Ku krniam priviedol nielen svoju rodinu, ale aj početnú partiu Valaštanov. S družinou svojich kamarátov chodil s betlehemom, vyrobili plť na ktorej splavili Hron po Zvolene a táto plť ostala súčasťou drevárskej výstavy vo Zvolene. Ešte dve plte z rúk Jozefa Slivku vyšli. Jedna z nich je stále na Dunajci. Podľa pltníckenia pltníkov a plti dal meno aj „Křčma u pltníka. Miloval kultúru svojich predkov a vysoko si ju vážil. Preto ju pretavoval do vlastnej tvorby, ale bol nadšený pre nové veci, o čom svedčí výroba windsurfinhu, na ktorom sa naučil jazdiť. Vyrobil plachetničku, pokračoval katamaránom. Svoj rozlet smeroval na kúpu plachetnice olympijskej triedy 420. Podarilo sa mu „ochutnať“ more na jachte okolo Gréckych ostrovov a opäť primäl kamarátov, založiť Jacht – club Dafne Valaská a brázdil Jadran. Kde mohol prezentovať svoje korene, nosil vždy so sebou kroj, píšťalku, na ktorej si zapískal a zaspieval. Ráno už pri východe slnka sadol na mólo a vyrezával. Zúčastnil sa mnohých jachtárskych pretekov, na ktorých jeho mužstvo získalo medailové ocenenia, ku ktorým svojimi skúsenosťami a znalosťami Jozef Slivka nemalou mierou prispel.

Fašiang – vo Valaskej čas Bursy. Jozef Slivka bol jej neodmysliteľnou súčasťou. Ako mládeňec chodil so sprievodom. Neskôr maľoval bursových mládencov. Alegorický voz ako záver sprievodu, bol maľovaný rukou tohto muža. Bol členom miestneho požiarneho zboru, poslancom MNV, bol bursovnikom, krnačkarom, členom ochotníckeho divadla, bol zanietným folkloristom, moreplavcom, členom veterán klubu v B. B., čestným občanom obce Valaská, bol fajn kamarátom, dobrým manželom a starostlivým otcom.

Jozef Slivka neodišiel, lebo on vo svojom diele ostal žiť všade okolo nás i vo svete. Jeho diela sú v Čechách, Rakúsku, Nemecku, Francúzsku, Taliansku, Poľsku, Maďarsku, USA, Kanade a ktovie kde všade reprezentoval seba, nás, našu obec.

Silvia Vilhanová

ROZLÚČILI SME SA

Ján Jakal

Dňom narodenia si človek píše svoj život. Najskôr myšlienkami i srdcom rodičov. Zápis do matriky, že je tu, že sa s ním má počítať. A ako vyrastal z detských šiat, svoj život si začína písať sám.

Pán Ján Jakal sa narodil 11. decembra 1933 v Dolných Hámroch, rodičom Jánovi a Márii Jakalovým, kde vyrastal spolu so svojou sestrou Máriou. Pán Ján Jakal si vybral cestu pedagóga, okrem svojich dvoch dcér vychovával deti a mládež, odovzdával im spolu s vedomosťami vybrať si správny životný štýl a cieľ. Prešiel cez zaradenie učiteľa, riaditeľa, inšpektora a vedel získané skúsenosti dobre využiť vo svojej profesii. V ŠZŠ vo Valaskej zastával funkciu riaditeľa a stadiaľ odišiel aj do dôchodku.

Jeho srdcovou záležitosťou bolo poľovníctvo a práca v záhradke. Osudným sa mu stal vážny úraz, z ktorého sa jeho telo nevedelo spamätať.

Pán Ján Jakal zomrel 5. októbra 2011 v breznianskej nemocnici.

Katarína Bučková

V životných obdobia človeka, príde čas, keď sa stíši, zväžnie, v očiach sa objaví zvláštny jas, v srdci rozhostí pokora a vďačnosť za život, za všetky pekné chvíle, za šťastie, radosť, za lásku blízkych. Spomienkami hodnotíme svoj život a premýšľame, čo treba urobiť, aby sme mohli dôstojne odísť.

Pani Katarína Bučková sa narodila 1. septembra 1943 v obci Ipeľské Úľany v okrese Levice, rodičom Júliusovi a Verone Puztaiovým. Vyrastala spolu so súrodencami v rodnej obci, v Turej vychodila základnú školu a pracovala na JRD. Počas sezóny prišla za prácou do Lesného závodu v Predajnej ako lesná robotníčka, tu sa zoznámila so svojím budúcim manželom Ivanom Bučkom. Po sobáši v roku 1964 sa presťahovali do Valaskej a vychovali dve dcéry – Zuzanu a Eleonóru. Pani Bučková pracovala v ŽP Podbrezová a stade išla do dôchodku.

Ostatné tri roky sa jej zdravotný stav zhoršoval a 18. októbra 2011 chorobe podľahla.

Štefan Halko

Prichádzame na svet, ako nevedomí tvorčekovia. Výchovou v rodine, spoločnosti, akoby sa odkrývala, uvoľňovala páska z našich očí, objavujeme v sebe dávne hodnoty ľudstva, ktoré sa po stáročia nemenia, iba prostredie je iné. Poznačené civilizačnými zmenami. To podstatné zostáva, len je odeťé v novom šate – boj o prežitie so skutoč-

nými, pravými hodnotami, ktorými sú – ľudská vzájomnosť, zodpovednosť za seba, za iných, čisté svedomie, čestnosť, hrdinstvo, odvaha, spravodlivosť.

Pán Štefan Halko sa narodil vo Vyšnom Žipove v okrese Vranov nad Topľou. Manželom Štefanovi Halkovi a Márii, rodenej Hudákovovej 3. augusta 1945. Detstvo prežil spolu s deviatimi súrodencami v rodnej dedine. Po skončení základnej školy nastúpil na 3-ročnú učňovskú školu vo Frídku Místku, po jej skončení na vojenskú odbornú školu. V roku 1968 odišiel z armády a presťahoval sa do Valaskej. Nastúpil do ŽP Podbrezová, kde pracoval až do invalidného dôchodku. V roku 1974 sa oženil a s manželkou Evou spolu vychovali štyri deti. K jeho záľubám patrilo záhradkárčenie, hubárčenie a prechádzky po okolitej prírode.

Pán Štefan Halko zomrel 19. októbra 2011.

Pavel Tomka

Každý človek svoj odchod prežíva tak, ako žil. Čo zasieval svojimi myšlienkami, slovami, činmi – to aj žne. Šťastný je ten, kto svoj život prežil zmysluplne, kto nemyslel len na seba, kto šíril okolo seba jas, radosť, pokoj a porozumenie.

Pán Pavel Tomka sa narodil 13. júna 1934 v Detve. Mladosť prežil so svojimi piatimi súrodencami v Krupine. Po absolvovaní školskej dochádzky navštevoval vojenskú školu v Liptovskom Mikuláši a až do roku 1969 pracoval na letisku Sliač. Až do odchodu do dôchodku pracoval v Železiarňach Podbrezová ako zámočník.

V roku 1957 uzavrel manželstvo s Rozáliou Markovou. Spolu vychovali synov Pavla, Petra, Vladu a dcéru Zlaticu.

Vo veku 60 rokov nastali zdravotné problémy s dolnými končatinami a skončilo to až amputáciou nohy. Napriek tomu bral život s humorom, statočne sa vyrovnal so svojím hendikepom. Bol oporou svojej manželke, deťom, vnúčatám a pravnúčatám.

Pán Pavel Tomka zomrel náhle 9. novembra 2011 vo veku 77 rokov v Turčianskych Tepliaciach, keď bol na návšteve u syna Petra.

Katarína Ďuricová

Na rozhraní života a smrti sa pred odchádzajúcimi premieta ich život ako film. Vaša blízka najlepšie vie, aká bola, aká je, čo sa jej podarilo viac, čo menej. Nič sa nedá vrátiť späť. Ak ostalo niečo nevy povedané, nedoriešené, dorieši to svojím spôsobom čas, my môžeme len vzájomne si odpustiť a spomí-

nať na to krásne, čo sme so svojimi blízkymi prežili.

Nech vás v deň rozlúčky s vašou blízkou na srdci hreje. Kto prežije svoj život s nepokriveným charakterom, s čistým svedomím a láskavým srdcom, nežije nadarmo.

Pani Katarína Ďuricová, rodená Očenášová, sa narodila 6. mája 1947 v Jasení. Základné vzdelanie získala v Predajnej. V štúdiu pokračovala v SOU – Slovenka v Banskej Bystrici. Pracovala ako robotníčka v Železiarňach Podbrezová.

V roku 1969 uzavrela manželstvo s pánom Ivanom Ďuricom. Vychovali spolu tri deti, synov Ivana a Radoslava a dcéru Soňu. Jej záľubou bola práca v záhradke.

Pani Katarína Ďuricová nás opustila 10. novembra 2011.

Božena Horňáková

Odchod blízkeho človeka v nás vždy vyvoláva zamyslenie. Len vtedy si uvedomíme cenu svojho života, len vtedy sa snažíme chrániť si to, čo je nám najdrahšie. Keď svitne na ďalší deň, opäť sa náhlime, riešime každodenné problémy a akoby sme zabudli, že náš život je cenný. Treba si ho vážiť, chrániť, lebo je krátky, lebo je krehký ako porcelán a tenký ako nitka.

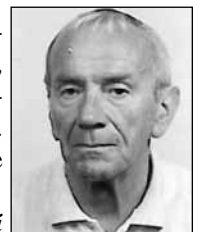
Pani Božena Horňáková, rodená Tříniková sa narodila 19. júla 1929 v Osrblí, kde vyrastala so svojimi 6 súrodencami. V rodnej obci vychodila ľudovú školu a potom 3 triedy Meštianskej školy v Brezne. B roku 1949 krátky čas pracovala v Harmaneckých papierňach.

V osobnom živote bol významný pre ňu rok 1950, kedy uzavrela manželstvo s Petrom Horňákom. Narodili sa mi 4 deti – dcéry Alžbeta a Iveta a synovia Jozef a Peter. Príležitostne pracovala v kojeneckom ústave a na púle Štiavnička. V roku 1961 začala pracovať v Strojárňach Piesok ako skladníčka a u tohto zamestnávateľa zotrvala až do dôchodku. Ako dôchodkyňa pracovala v potravinách vo Valaskej. Svoj voľný čas trávil v záhradke, milovala prírodu – zber hřibov a lesných plodov.

Pani Božena Horňáková zomrela 26. novembra 2011.

Ďakujeme všetkým príbuzným, známym, ktorí odprevadili na poslednej ceste dňa 12. októbra 2011 nášho drahého manžela, otca, starkého a prastarkého Pavla Tomku. Zároveň ďakujeme za prejavy sústrasti.

celá rodina Tomková

OFK Slovan Valaská po ukončení jesennej časti súťaže

Naše mužstvo zahájilo svoje obnovené účinkovanie vo futbalovom svete veľmi dobre

PREZIMUJEME NA ČELE TABUĽKY

Celú jesennú časť súťaže sa náš klub držal na čele tabuľky a s trojbodovým rozdielom tam aj prezimuje.

JEDINÝ PREHRATÝ ZÁPAS

Za celú jeseň sme prehrali len raz na Beňuši 3:0 Bolo to jednak zásluhou slabého výkonu náhradných brankárov (Pančík nechytal), ale ani v útoku sme neukázali nič. Mužstvo tam nemalo svoj deň.

REMÍZA DOMA

Ďalšie body sme stratili doma s Polomkou 2:2, keď sme už prehrávali v prvom polčase 0:2 a situácia vyzerala hrozivo, ale nakoniec sme uhrali remízu. Podľa Mira Meškana to však bol napriek tomu najlepší zápas. Vraj to bolo aj tým, že sa fotografovali ešte pred zápasom. Poverám síce neverím, ale po takomto výsledku veru neviem-neviem.

POSLEDNÝ ZÁPAS 0:2 S BACÚCHOM

Prvý gól padol z krídla. Padáček z dosť veľkej diaľky padal do brány pomerne pomaly. Bolo úžasné dívať sa na súperovho brankára, ako sa len smutne díva na loptu, ktorá letela vysoko ponad neho a s ktorou už nemohol robiť vôbec nič. Druhý gól padol po prudkej strele z blízkosti, keď bolo pred bránkou dosť husto. Obidva góly dal Ondro Pribula, ktorý si tak výrazne vylepšil svoj gólový účet. Ku koncu zápasu mal šancu aj súper, keď taktiež padáčikom ohrozil našu bránu. Lopta však našťastie len opečiatkovala brvno. Brankár Pančík však už bol prekonaný a len so šťastím si uchoval čisté konto.

Zostava mužstva z posledného zápasu s Bacúchom

Horný rad: Ján Kupec, Vendelín Štrba, Pavol Husenica, Michal Pančík, Ivan Demian, Ondrej Pribula, Miloš Pacera, dolný rad: Jaroslav Jucha, František Černák, Jakub Strmeň, Radoslav Pacera, Martin Kupec
Chýba Peter Potančok (Zuza), ktorý sa išiel sprchovať.

OPORY MUŽSTVA

Michal Pančík (32) – brankár: Celkove sme dostali 8 gólov, čo je zo všetkých mužstiev najmenej, aj z toho Mišo Pančík dostal len päť, zvyšné tri dostali náhradní brankári na Beňuši. Keby aj na Beňuši chytal, asi by sme neprehrali.

Miroslav Meškan (38) – útočník: dal najviac gólov za Valaskú – 12. (V minulom čísle hlásnika bol s ním krátky rozhovor).

Ondrej Pribula (22) – útočník: Druhý najvyšší počet gólov – 10. V jedinom zápase s Pohorelou (7:2) vstrelil 5 gólov. Spočiatku sa rozbiehal trochu pomaly, ale potom to už sypalo.

Pavol Husenica (47) – obranca a kapitán mužstva: Obrana na čele s Paľom Husenicom má tiež veľkú zásluhu na nízkom počte gólov, ktoré sme dostali a podľa trénera Miloša Pacera si Paľo Husenica celý čas výborne plnil svoje obranné aj organizačné povinnosti. Nechýba mu ani dobrá kondícia, aj keď je najstarším členom tímu.

Pochvalu si zaslúžia aj ďalší hráči, aj keď tu neboli menovaní, lebo na celkovom úspešnom výsledku sa podpísali všetci.

ZÁVEREČNÝ PRIATEĽSKÝ ZÁPAS S HRONCOM (0:5)

Tréner Miloš Pacera si chcel vyskúšať aj ostatných hráčov, ktorí doposiaľ mali menej príležitostí, alebo žiadnu. Opäť sa potvrdila slabá výkonnosť náhradných brankárov a za stavu 0:3 to radšej vzdali a do brány sa postavil Vendo Štrba. Aj on síce pustil ešte dva góly, ale zachytil podstatne lepšie ako jeho predchodca. V budúcnosti by možno stálo za zamyslenie, či ho aj nepreškoliť za náhradného brankára. V tomto zápase sa ukázalo, kto má mužstvu akú perspektívu, s kým sa počítať dá a s kým radšej nie.

GULÁŠ PO SKONČENÍ JESENNEJ SEZÓNY

Na záver si chlapci s výborom a fanúškami zorganizovali záverečný guláš. Mäso sponzorsky poskytol pán Černák (otec nášho hráča Ferka Černáka), ktorý ho aj výborne navaril.

SILVESTROVSKÝ ZÁPAS

Na jeseň sa už neplánuje žiadny priateľský, prípravný zápas, ale obnoví sa tradícia silvestrovského futbalu s kapustnicou, kde sa mužstvo slávnostne rozlúči s týmto úspešným rokom. V minulosti sa hrávalo na Silvestra aj na snehu a dúfajme, že sa to aj teraz sa to podarí

PRÍPRAVA NA JAR 2012

Trénovať sa začne už vo februári, zrejme budú aj nejaké prípravné zápasy, ale zatiaľ nie je dohodnuté ešte nič konkrétne. K dispozícii na prípravu budeme mať aj nové viacúčelové ihrisko za kultúrnym domom. Mužstvo posilnia bratia Bánikovci, ktorí boli vychovaní v podbrezovskom doraste. Tréner si len želá, aby sa účasť na tréningoch trochu zlepšila, lebo teraz mu príde len 6-7 hráčov. Účasť na tréningoch je však podmienená tým, že dosť veľa hráčov robí na zmeny v ŽP a uvoľniť sa z práce nie je také jednoduché. Prvý jarný zápas bude 8.4.2012 doma s Pohronskou Polhorou.

VÝCHOVA MLÁDEŽE

V minulosti mával Slovan aj družstvá žiakov a dorastu. Pokiaľ postúpime do vyššej súťaže, potom bude treba aj takýto zdroj nových, mladých hráčov. Je to však finančne dosť náročné a žiakov aj dorast by sme asi naraz finančne neutiahli. Zatiaľ v ZŠ Valaská funguje futbalový krúžok, takže žiaci by boli takto vyriešení a dorast by sme si museli vybudovať na vlastné náklady. Budeme o tom jednať s obecným úradom.

Tabuľka strelcov (poradie v súťaži)

3 – Miroslav Meškan	11
4 – Ondrej Pribula	10
22 – Michal Kúdelka	– 2
26 – Juraj Vetrák	– 2
29 – František Černák	– 1
32 – Vendelín Štrba	– 1
51 – Martin Betka	– 1
54 – Ján Kupec	– 1
61 – Ivan Kaniak	– 1
62 – Ivan Demian	– 1

SPOLUPRÁCA S PODNIKOM ŽELEZIARNE PODBREZOVÁ

Podbrezová má náš štadión prenajatý od Obecného úradu Valaská a po vzájomnej dohode na štadióne teraz hrajú obidva kluby. Zatiaľ spolupráca funguje veľmi dobre na prospech obidvoch klubov.

Texty a foto – Jožo Kán

Guláš po ukončení jesennej časti súťaže

Závěrečná tabuľka po futbalovej jeseni 2011 v II triede skupiny B

1. Valaská	11	9	1	1	32:8	28
2. P. Polhora	11	8	1	2	33:12	25
3. Šumiac	11	7	2	2	25:13	23
4. Beňuš	11	6	2	3	27:28	20
5. Michalová	11	2	4	5	15:22	10
6. Bacúch	11	2	2	7	14:20	8
7. Polomka	11	2	2	7	16:27	8
8. Pohorelá	11	1	1	10	6:38	3

Prehľad výsledkov jednotlivých zápasov

Kolo	Dátum	Zápas	Začiatok	Výsledok
Jesenná časť 2011				
1	21.08.	Michalová – Valaská	16:00	0:3
2	28.08	Valaská – Polomka	16:00	2:2
3	04.09	Pohorelá – Valaská	15:30	0:4
4	11.09	Valaská – Bacúch	15:00	5:2
5	18.09	Polhora – Valaská	15:00	0:2
6	25.09	Valaská – Šumiac	15:00	2:0
7	02.10	Beňuš – Valaská	14:30	3:1
8	09.10	Valaská – Michalová	14:30	2:1
9	16.10	Polomka – Valaská	14:00	7:0
10	23.10	Valaská – Pohorelá	14:00	7:0
11	30.10	Bacúch - Valaská	14:00	0:2
Jarná časť 2012				
12	08.04	Valaská – Polhora	15:00	
13	15.04	Šumiac - Valaská	15:30	
14	22.04	Valaská – Beňuš	15:30	
15	29.04	Michalová – Valaská	16:00	
16	06.05	Valaská – Polomka	16:00	
17	13.05	Pohorelá – Valaská	16:30	
18	20.05	Valaská – Bacúch	16:30	
19	27.05	Polhora – Valaská	16:30	
20	03.07	Valaská – Šumiac	17:00	
21	10.07	Beňuš - Valaská	17:00	

Miloš Pacera (57) – tréner

Poskladal z nuly nové mužstvo, ktoré zostavil z hráčov, ktorých v okolitých kluboch veľmi nestavali, alebo ktorí už nehrali vôbec. Po takomto začiatku málokto veril, že sa budeme celý čas držať na čele tabuľky, ale stalo sa.

Michal Pančík (32) prvý brankár

Mišo bol celý čas oporou mužstva a keby chytil aj na Beňuši, asi by sme neprehrali. Z celkového počtu inkasovaných gólov 8 Mišo pustil len 5. Zvyšné lacné 3 góly sme dostali na Beňuši, kde Mišo nemohol chytať.

Pavol Husenica (47) obranca a kapitán mužstva

Najstarší člen mužstva, ale tréner ho vyhodnotil ako najlepšieho obrancu. Aj on má spolu s obranou zásluhu na tom, že sme v jesennej časti dostali len 8 gólov. Napriek veku má veľmi dobrú kondíciu a dokáže si zozadu zorganizovať celé mužstvo.

Miroslav Meškan (38) útočník

Má na konte 11 gólov a je tak najlepším strelcom Valaskej. V predchádzajúcich kluboch sa mu podľa jeho slov až tak veľmi nedarilo, ale teraz je z neho strelecké eso.

Ondrej Pribula (22) útočník

Po počiatočnom váhaní sa mu začína dariť a vzhľadom na jeho vek má v našom mužstve dobrú perspektívu. Na konte má 10 gólov a za Mirom Meškanom zaostáva len o jeden gól.

STREETBALOVÝ TURNAJ

Dňa 22.10.2011 sa uskutočnil 7. tradičný streetbalový turnaj o Pohár starostu obce Valaská. Zúčastnili sa na ňom tímy z celého breznianskeho okresu.

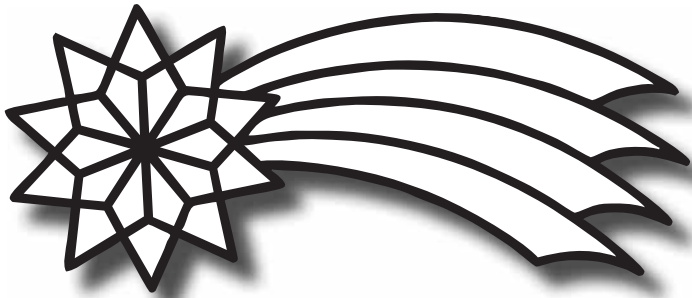
Turnaj sa odohral v priateľskej atmosfére. Najlepším hráčom turnaja bol Matej Kurek z víťazného tímu Bordel z Brezna, ktorý porazil vo finále domáci tím Jumpers. Na treťom mieste skončil tím JBC z Brezna.

Turnaj sa mohol zorganizovať hlavne vďaka pomoci Obecného úradu Valaská, Marekovi Poliakovi - Potraviny Plus a Patrikovi Madliakovi - CircleSoft.

Ďakujeme všetkým zúčastneným i sponzorom a tešíme sa na 8. ročník turnaja.

Róbert Severén

Rozprávková zima

Srdečne pozývame všetkých priaznivcov detí materskej školy na predvianočné vystúpenie do kultúrneho domu 21.12.2011 o 16.00 hodine.

ŽIVÝ BETLEHEM

sa uskutoční dňa 22.12.2012 (štvrtok) od 14.00 hod. na Námestí 1. mája. Srdečne vás pozývame.

Vianočné želanie

Poznáte niekoho z vášho blízkeho okolia, komu by ste chceli pomôcť a nie je vo vašich silách to splniť? Napište Ježiškovi a vaše želanie vhodte do schránky pri Ježiškových jasličkách počas podujatia Živý Betlehem. Želania s úprimnou myšlienkou sa pokúsime splniť.

V stánku s vianočným punčom získate bližšie informácie a jeho kúpou podporíte splnenie vianočného želania.

OZ Pekný deň

Zdravé stravovanie počas Vianoc

Čo nevidieť sú tu Vianoce. Počas vianočných sviatkov si chce väčšina domácností dopriať to najlepší. Ochutnať množstvo tradičných jedál, tešiť sa z darčiekov v kruhu svojich najbližších. Najkrajšie sviatky roka sa nesú v znamení pokoja, hojnosti a spokojnosti. Vianoce pre nás neznamenajú len dobrú náladu, sviatočnú pohodu ale aj konzumáciu typických vianočných jedál /kapustnica, majonézový šalát, vyprázané pokrmy, koláče/a iných dobrôt.

Treba si uvedomiť, že Vianoce majú predovšetkým duchovný rozmer, jedlo je len jednou z možností ako ich osláviť. Bolo by vhodné vrátiť sa k zvykom našich predkov, ktorí síce nevstávali od sviatočného stola prejedeni, ale s pocitom radosti, že sa stretli so svojimi najbližšími. V súčasnosti sa často stáva, rodinnú pohodu preruší nutnosť navštíviť zdravotnícke zariadenie s pokazeným žalúdkom, žlčníkovým záčvatom, vysokým krvným tlakom.

Ako predísť zdravotným ťažkostiam počas sviatočných dní?

Predovšetkým by sme mali zvládnuť predvianočný stres a zhon. Uvedomme si, že Vianoce prídu bez ohľadu na to, či sme stihli všetko, piecť niekoľko druhov zákuskov, popracovať byt do poslednej zásuvky. Nie je vhodné ani dlhodobé predstredvedné hladovanie najmä u detí, chorých a starých ľudí. Počas Vianoc je možné zvoliť aj zdravšie menej energetické potraviny - niekoľko typov. Vo väčšine slovenských rodín na vianočnom stole nesmie chýbať kapustnica s klobásou a údeným mäsom. Samotná kapusta je veľmi zdravá, má veľa vitamínu C, vlákniny a iných látok podporujúcich trávenie a správnu črevnú flóru, preto ju môžeme „odľahčiť“, pripravme ju bez klobásy a masného údeného mäsa, nemusíme zahustiť zápražkou z masti a bielej múky, ale použiť zemiak.

V niektorých rodinách je zvykom jesť namiesto kapustnice šošovicovú polievku. Šošovica a ostatné strukoviny sú v našej strave žiaduce, ale ich

Obec Valaská

Vás srdečne pozýva
na vianočné predstavenie

BÚVAJ DIEŤA KRÁSNE,

ktoré sa uskutoční
v nedeľu 18. decembra 2011
o 17-tej hodine v Kultúrnom dome
vo Valaskej

Vystúpi:
Operný spevák SND v Bratislave Ivan Ožvát
Účinkujúca ČS má talent Monika Stanislavová
Hudobný skladateľ - klavirista Igor Bázlik

Vstupné: 2,-€;
Predpredaj vstupeniek
v Obecnej knižnici vo Valaskej

konzumácia je stále nedostatočná. Strukoviny sú bohatým zdrojom rastlinných bielkovín, vlákniny, škrobových látok, vitamínov a minerálov.

Podobne žiaduce sú v našej strave aj ryby, okrem tradičného kapra môžeme použiť masnejšie morské ryby ako tuniak, losos, sú bohatým zdrojom omega3 nenasýtených mastných kyselín, ktoré ochraňujú srdcovo- cievný systém, majú vplyv na krvný tlak a hladinu cholesterolu v krvi. Zlepšujú činnosť mozgu a zlepšujú pamäť. Miesto nezdravého vyprážania si môžeme rybu pripraviť aj grilovaním, varením, pečením, dochutiť bylinkami.

Aj tradičný zemiakový šalát nemusí byť nezdravý, ak miesto olejovej majonézy použijeme ľahší jogurtový dressing.

Menej zaťažme náš tráviaci systém, ak miesto pln-

kových čokoládových koláčov budeme konzumovať ovocné koláče plnené tvarohovými plnkami, alebo jesť miesto sladkostí čerstvé a sušené ovocie.

Aj pri konzumácii alkoholických nápojov by sme mali byť striedmi. Pamätať na to, že všetkého veľa škodí.

Počas vianočných sviatkov by sme nemali zabúdať aj na pravidelný pohyb v prírode, korčuľovanie, lyžovanie alebo len prechádzky po blízkom okolí. Ak si zoberieme len niektoré z týchto rád, nebudeme sa prejedat, ale viac sa pohybovať, prežijeme Vianoce v rodinnom kruhu bez zdravotných problémov a vyčítiek, že znova sme to s tým jedlom prehrali.

Šťastné a veselé Vianoce.

MUDr. Ľubomíra Dolinská

Výzdoba sviatočného stola

Stôl má byť príkladom jednoduchosti a vkusu. Ozdobou stola je hlavne čistý a dôkladne vyžehlený obrus, jednotný a vkusný porcelán, pekne vyleštené sklo a správne umiestnený príbor. Pri slávnostných príležitostiach dopĺňajú a zvyšujú slávnostný ráz celého sviatočného stola plátenné obrúsky.

Vianočný stôl býva tradične ozdobený sviatnikmi so sviečkami a vetvičkami imela, smreka alebo jedličky. Časť vetvičky kladíme každému hostovi vedľa taniera alebo na obrúsk. Doprostred stola sú vhodné sviatniki z rôznych materiálov, najmä drevené. Vianočný stôl nepreplňame ozdobami, pretože podľa tradície má byť na stole všetko, čo sa bude podávať, aby sa počas

večere nemuselo vstávať od stola. Stôl teda bude dostatočne a bohato prestretý.

Silvestrovský stôl je v zameraní rozlúčky so starým rokom, a preto aj jeho výzdoba býva pestrejšia a veselšia. Kvetinová výzdoba spravidla doplníme výzdobou z papierových konfiet.

Novoročný stôl je vyvrcholením a zároveň ukončením zimných sviatkov. Má to byť stôl bohato upravený ako na Vianoce, podľa tradície sa majú podávať jedlá, ktoré zaručujú hojnosť po celý rok. Príslovie, že ako stolujeme na Nový rok, budeme stolať po celý rok, by sa malo dodržiavať najmä pri úprave stola, na ktorú sa občas zabúda na úkor množstva a kvality jedál.

Petra Kašová